

Бурят-Монголой ҮНЭН

№ 153 (6863)
ИЮНИН
30
СРЕДА
1954 он

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно
Советэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

Сэн 20 мүнгэн.

(КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоолһоо)

Хабарай тарилгын дүнгүүд тухай, тарилгада харууна хангалга тухай, ургаса хуряалгада бэлэдхэл ба 1954 он соо хүдөө ажахын продуктууды бэлэдхэхэ түсэбэй дүүргэлтэ хангалга тухай*)

1954 оной июнин 24-дэ КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй баталан абанан тогтоол

(Үргэлжлэл)

III. Ургаса хуряалгада бэлэдхэл ба хуряалга үнгэргэхэ тухай

Ургаса хуряалгада бэлэдхэл ба хуряалга үнгэргэхэ талаар

1. СССР-эй Хүдөө ажахын министрствы, СССР-эй Совхозуудай министрствы, областнуудай, хизаарнуудай ба республикануудай партийна, советскэ болон хүдөө ажахын органууды, МТС-үүдэй, совхозуудай директорнууды, колхозуудай правленинууды ниггэжэ уялгалха:

а) ургаса хуряалгын эхилхэеэ урид бүхы комбайнууды, тракторнууды, жатганууды, молотилкатууды, двигателнууды, хлопок хуряалга, лён хуряалга, свёкло хуряалга, хартаабха хуряалга, тарья эсбэрлэдэг машинанууды, автомашинууды ба транспортна болон хуряалгын бусад хэрэгсэлнүүдэ, трактористнууды, комбайнууды хүдэлмэрийлхэ колхозникууды ба хүдэлмэриншэдэй саг үргэжэ составар бүридүүлэн хангаха, тэршэлэн хадгалган тарьяа талалгаряагүй зөөхын, горючи ба уна асархын тулада шухала транспорт тусхайлан үгэхэ. Ябууд дундан тарья юулжэ абаха тусхай түхэрэлтүүдээр, зерноуборителнуудыг бүхы комбайнууды хангаха, хэбтээн тарья хуряаха хэрэгсэлнүүдэ бэлэдхэхэ. Комбайнова агрегат бүхэни шухала хэрэгтэй зэр эмсэгээр, завраха хэхэ зүйлөөр ба гал түймэрнөө нэргылхэ хэрэгсэлнүүдээр хангаха;

б) ургаса хуряалгын эхилхэеэ урид хоёр неделлээ оройтуулангүй, комбайнова агрегатууды комбайнернуудаар, комбайнернуудай туналгашадаар, трактористнуудаар, комбайнууды хүдэлмэрийлхэ колхозникууды ба хүдэлмэриншэдэй саг үргэжэ составар бүридүүлэн хангаха, тэршэлэн хадгалган тарьяа талалгаряагүй зөөхын, горючи ба уна асархын тулада шухала транспорт тусхайлан үгэхэ. Ябууд дундан тарья юулжэ абаха тусхай түхэрэлтүүдээр, зерноуборителнуудыг бүхы комбайнууды хангаха, хэбтээн тарья хуряаха хэрэгсэлнүүдэ бэлэдхэхэ. Комбайнова агрегат бүхэни шухала хэрэгтэй зэр эмсэгээр, завраха хэхэ зүйлөөр ба гал түймэрнөө нэргылхэ хэрэгсэлнүүдээр хангаха;

в) ургаса хуряалгын үедэ комбайнууды ба тракторнуудыг наадгүй хүдэлмэрийлхэ ябадал хангахын тулада заабарилгын нүүдэл мастерскойнууды шухала тоотойгоор эмхидхэхэ, заабарилга хэдэг шадамар бэрхэ хүдэлмэриншэдөөр бүридүүлэн хангаха. Нүүдэл мастерскойнууды тон хэрэгтэй запасной частьнуудаар, тус тус уеллинуудаар ба зэр эмсэгүүдээр хангаха;

г) ургаса хуряалгын тарья зөөхын ба ургаса хуряалгатай тулалдадаг бусад хүдэлмэрин хэвчин тула шухала хэмжээтэй горючи ба түрхихэ материалнууды МТС-үүдтэ, совхозуудта хана саг соонь зөөжэ, сугларуулаха ябадал хангаха, тинхэдэ горючине ондоо хэрэглэлдэ гаргаха ябадал тохёолдуулжа болохуй;

д) колхозууд болон совхозуудта орооно тарья саг зуура хадгалха ба эсбэрлэхэдэ шухала хэрэгтэй тогууды, харшанууды бэлэдхэхэ, тогууды, ороононой складууды, орооно эсбэрлэдэг машинанууды, багажа збсэг болон амбаранууды дезинфекцилхэ. Хушалтатой тогууды бүрин дүүрэнээр заабарилха, тэршэлхэ гадна, илангаяа шинг нойтоо хэхэй районнуудай колхозуудта ба совхозуудта шухала орооно эсбэрлэдэг шухала хэрэгтэй эсбэрлэдэг машинануудаар, шэнгүүрнүүдээр, ашаа тээлгын болон бусад машинануудаар, мүн шинг нойтоотой районнуудта — зерноуборителнуудаар збсэгжүүлхэ, орооно эсбэрлэдэг комплексноор механизацилгын талаар түрүү колхозууд болон совхозуудай дүй дүршлэе үргэнөөр нэбтэрүүлжэ, ток дээрэ орооно эсбэрлэхэ, хатааха ба ашаалха бүхы хүдэлмэриншэ үлэмжэ хэхээр механизацилга хангаха.

2. СССР-эй Хүдөө ажахын министрствы, СССР-эй Совхозуудай министрствы, союзна республикануудай компартиин ЦК-нууды, крайкомнууды, обкомнууды, республикануудай Министруудэй Советууды, крайгүйсэдкоммууд болон облгүйсэдкоммууды ниггэжэ уялгалха:

а) тарья хуряалгын эхилхэ хүрэтэр колхоз ба совхоз бүхэндэ, колхозой бригадануудта, совхозой таһагууд болон фермзундтэ тарья хуряалгын, гүрэндөө орооно тусхайлгын ба мүн хуряалгын үедэ зэргэ ябуулагдаха хүдэлмэриншэдэй, — пропашной культурануудай тарилганууды, эсбэр парнууды харууналга, тэжээл бэлэдхэлгэ, намарай культуранууды тариха пар бэшэ газар хахалалга, соломын зууры эсбэрлэлгэ, намарай культуранууды тарилга, намарай пар хахалалга ба бусад хүдэлмэриншэдэй үнгэрлэлгын хүдэлмэриншэ түсэбүүдэ зохёхо. Тарья хуряалгын эхилхэ хүрэтэр комбайнай агрегат бүхэндэ тарьянай учасгогууды байра дээрэн талалга үгэхэ, учасок бүхэни комбайнернуудай харалга ба тусхан абалтны хангаха; комбайнай агрегатуудай хүдэлмэриншэ график ба ябаха маршрутнууды хараалан зохёхо ба баталха;

б) колхоз ба совхоз бүхэндэ болболсон түхэлтэй полевои станууды түхэрэхэ, полл дээрэ хүдэлмэрийлхэ байгшадта нинтын эдэ хоол, промышленна д товар худалдалга ба культурно-олончинтын хүдэлмэрин эмхидхэхэ.

Эхэнэри тарья хуряалгын ба бусад полевои хүдэлмэриншэдтэ хабадансуулжа шухала условинууды байгуулаха зорилгоор хүүгэдэй садууд болон цэцкэнүүдэй тоо олошоруулжа, тэдэнэй түхэрээн үүдхын хүдэлмэрин эмхидхэхэ.

3. Тарья хуряалгада колхозууд, МТС-үүд болон

*) Түгэхэл. Эхининшэ манай газетын июнин 29-ной перто.

Бүхы колхознигууд болон колхозничанууд, МТС-үүд болон совхозуудай эрэгтэй, эмэгтэй хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд ургаса хуряалгы ба хүдөө ажахын продуктуудай бэлэдхэлэе жэшээтэ найнаар үнгэргэхэ, тиигэжэ хүдөө ажахы эрид ехээр дэбжээхэ талаар Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын табиһан бүгэдэарадай тон шухала зорилгы дүүргэхэ замдаа урагшаа ехэ алхам хэхэ байха гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй Пленум батаар найдажа байна.

совхозуудай амжалтатыйгаар бэлэдхэхэ ябадал хангахын түлөө, мүн материално-техническэ збсэг хэрэгсэлнүүдэ ургаса хуряалгада бэлэдхэхын түлөө хуряалгын эхилхэ хүрэтэр колхоз, совхоз ба МТС бүхэн хуряалгынгаа хүдэлмэриншэ, мүн хүдөө ажахын продуктууды гүрэндөө тусхайлгада хэр зэргэ бэлэн болохооние шалгажа, энэ шалгалтын дүнгүүдэ партиин райкомууд, райгүйсэдкоммууд дээрэ хаража үгэхэ ба элирүүлэгдээн дутагдалнууды зайсуулха хэмжээнүүдэ саг соонь абаха.

4. Тарья хуряалгын ба тарья бэлэдхэлэй үедэ МТС-үүд, совхозууд, колхозууд болон Заготзерно ба Союззаготтрансын пунктууды нефтепродуктуудаар талалдуулангүй хангахын зорилгоор хуряалгын хүдэлмэриншэ ба тарья шэрэлгэдэ хэрэгтэй горючи болон толодолгын материалнууды саг соонь асаралга хангаха ба тэрэнине нефтебазануудта зүбөөр хубаарилгын хойноһоо нарн хиналта тогтоохыне СССР-эй Нефтяной промышленностин министрствы, Зам харисаанай министрствы, Далайн ба гол мүрэнэй флодой министрствы уялгалха.

5. Автомобильна, тракторна ба хүдөө ажахын машина бүтээлгын министрствы, Оборонно промышленностин министрствы ба зарим бусад министрствонүүд болон ведомствонүүдэй зүгнөө комбайнууды, орооно эсбэрлэхэ машинанууды, зерноуборителнууды, мүн тарья хуряалгын бусад машинанууд болон механизмууды, илангаяа эдэ машинануудай запасной частьнууд ба заабарилгын материалнууды бүтээн гаргаха ба МТС-үүдтэ, Заготзерноной пунктуудта, колхозуудта ба совхозуудта эльгээхэ даалгабары саг соонь дүүргэнгүй, энэ зэргээр тарья хуряалгада бэлэдхэлгэдэ МТС-үүд, колхозууд болон совхозуудта тойбо бэлхэ-шэрэлнүүдэ ушаруулжа болохогүй гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй Пленум тоолоно.

Автомобильна, тракторна ба хүдөө ажахын машина бүтээлгын министрствы, СССР-эй Транспортна машина бүтээлгын министрствы, СССР-эй Ой модоной промышленностин министрствы, мүн хүдөө ажахыда заказ бүтээхэ даалгабартай бусад министрствонүүд ба ведомствонүүдэ тракторнууд, комбайнууд болон бусад хуряалгын машинанууды, тэдэнэй запасной частьнууды, барилгын модо, металл болон бусад материалнууды ашаалан эльгээхэ талаар гаргаһан гээгдэлнүүдэе богонихон болзоо соо усадхахынь уялгалха.

6. Центросоюз хадаа тарья хуряалгада бэлэдхэлгэ ба үнгэрлэгдээн колхозуудта шухала хэрэгтэй эл товарнууд болон материалнууды асаралга ханганагүй, мүн тэршэлэн МТС-үүдтэ, совхозуудай ба колхозуудай полевои станууд дээрэ промышленна болон эдэ хоолой товарнууды наймаалагга хангалтагүйгөөр эмхидхэхэ гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй Пленум тэмдэглэнэ.

Орооно ба тоһото культуранууды хуряалгын талаар

1. Манай орондо тарьянай ресурснууды дээшлүүлгэ хадаа ургаса тарьяага богонихон болзоо соо гээлтэгүйгөөр хуряалга дээрнээ эхэхээр дүлдэдаха байна. Эмхнүгй ябадал ба техникы муугаар ашаглалган дээрнээ МТС-үүд, колхозууд болон совхозууд тарья хуряалгынгаа хүдэлмэриншэ унжагайруулдаг ба тарьяага ехээр гээлжэ, —нимэ байдалы саашаада тээхын аргагүй.

СССР-эй Хүдөө ажахын министрствы, СССР-эй Совхозуудай министрствы, партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органууды, МТС-үүд ба совхозуудай директорнууды, колхозуудай правленинууды ниггэжэ уялгалха:

а) болоһон тарьяага зууур дээрэн үлүү удаан байлангүй, культура бүхэни тарьяа үлэмжэ богон болзоо соо гээлтэгүйгөөр хуряалга хангаха, энээнэй түлөө тарьяаһанга болосыг хойноһоо хиналта табиха, хуряалгын хүдэлмэрин саг соонь үргэнөөр эхилхэ, тарья хуряалгын түрүүшын үдэрнөө эхилгэдэ бүхы комбайнууд болон тарья хуряалгын бусад машинанууды хүдэлмэриншэ оруулжа, тэдэнэй хойноһоо шухала техническэ ба ажахын харууналга эмхидхэхэ.

Орооно культуранууды гээлтэгүйгөөр хуряалгын түлөө тарья хуряалга дээрэ комбайнууды дүүрэнээр ашаглалгада онсо анхаралаа хандуулжа, комбайнай агрегатууды мэргэжэл һайнтай комбайнернуудаар, трактористнуудаар, колхозникуудаар ханган бүридхэхэ, мүн комбайнуудай талалгаряагүй ба үндэр бүтээсэтэй хүдэлмэрин хангахын түлөө партийна болон советскэ элбхитэд сооһоо 3—5 комбайнууд бүхэндэ тусхай эмхидхэгшэды гаргажа үгэхэ, энэ зэргээр тарья хуряалгын болзооры ехэхээр богон болгохо. Комбайнерай хүдэлмэриншэ гансахан сезон соогоо эхэн ажаларнь бэнэ, мүн үдэр бүрнөө даалгабар дүүргэлээрнэ, гансахан хадаһан гектарнуудын тоогоор бэшэ, хари

рин тон түрүүндэ гектар бүхэһөө сохижо абанан орооно тарьяаһан тоогоор сэгнэхэ. Комбайнуудһаа үлэмжэ эсбэр орооно гаргалга хангадаг 3-дахн эсбэрлэгэ болон бусад түхэрэлгэнүүдэ үргэнөөр хэрэглэхэ;

б) шинг нойто ехэтэй районнуудай колхозууд болон совхозуудта тарья хуряалга саг соонь үнгэргэхэ ба гээлтэ гаргахагүйн зорилгоор комбайнова хуряалгатай хамта, тарья хуряалгын түрүүшын үдэрнөө хойшо хуряалгын простой машинанууды бултын хүдэлмэриншэ оруулалсажа, тарья хадалга, һүрилэлгэ ба сохилго үнгэргэхын түлөө паратай сэлмэг үдэр бүхэни үлэмжэ найнаар хэрэглэхэ, простой машинаар тарья хадаһанай хойноһоо боолто боолго, бухал табилга, колос тармалга ба түүлтэ, хуряалган тарьяага һүрилэлгэ эмхидхэхэ; МТС-үүд, совхозууд болон колхозуудай молотилкатуудай талалгаряагүй хүдэлмэрин эмхидхэхэ, энэ тарьяа саг соонь сохижо;

в) комбайнова буруугаар табиһан, үндэрөөр сабшанан, забартуулан ба полл дээрэ колосуды үлөөнэн дээрнээ, мүн бог торнисотой орооһы саг соонь эсбэрлэгүй, шингтэй орооһы саг соонь хатаагаагүй дээрнээ ургаса тарьяага гээлтэдэ оруулахын түлөө тарья хуряалгын түрүүшын үдэрнөө хойшо хуряалгын хүдэлмэриншэдэй шанарай хойноһоо нарн хиналта тогтоохо. Хуряалган талмайе үдэр бүри уялгаатар тусхан абажа, элирүүлэгдээн дутуу дунданууды зайсуулжа байха. Комбайнууд болон молотилкатуудһаа орожо байгаа орооһы наринаар бүридхэлгэ эмхидхэхэ, ток дээрнээ орооһы бэлэдхэлэй пунктуудта абаашахада, мүн амбаарта тусшаахада уялгаатар шэгнэхэ.

2. Наран сээгэ ба тоһото бусад культуранууды богон болзоо соо, гээлтэгүйгөөр хуряалгын зорилгоор хуряалгын эхилхэ хүрэтэр шухала хэрэгтэй комбайнууды тааруулан түхээржэ дүүргэхэ, тэдэнни саг соонь хуряалгын хүдэлмэриншэ оруулжа ба комбайнер бүхэни зүгнөө үдэрнээ даалгабарны дүүргэлгэ хангаха. Түрэн хархиран унадаг тоһото культуранууды зууур цээрэн улаан байлгангүй, саг соонь хуряаха ябадалда онсо анхаралаа хандуулха.

3. Кукурузы саг соонь, гээлтэгүйгөөр хуряаха ябадал хангаха, энээнэй түлөө кукуруза хуряалга комбайнууды, кукурузын хуряалгада орооно тарьяаһан комбайнууды тааруулдаг түхэрэлгэнүүдэ, мүн механизацин бусад арга збсэгүүдэ үлэмжэ ехээр ашаглахынь партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органууды, МТС-үүд болон совхозуудай директорнууды, колхозуудай правленинууды уялгалха. Комбайнова хуряалгаар хангагдаагүй талмайнууд дээрэ кукурузы сабшажа, початкай эшнүүдны колхозуудай ба совхозуудай ток ба буусануудта шэрэн асаржа, початкануудынь хухалан абалга эмхидхэхы колхозуудта ба совхозуудта дурадхаха.

Кукуруза хуряалгын түлөө комбайнуудта шухала хэрэгтэй түхэрэлгэнүүдэ 1954 оной сентябрийн нэгэн хүрэтэр бэлэдхэхэ, МТС-үүд ба совхозуудта тусхан үгэхынь Автомобильна, тракторна ба хүдөө ажахын машина бүтээлгын министрствы уялгалха.

4. Малайялай хэрэгсэлдэ соломо ба мэхини саг соонь хуряаха ба поллинууда хахалалганы эсбэрлэхэ зорилгоор ургаса тарьяага комбайнар хуряалгатай һүүлээр соломо ба мэхини шэрэн соломо хангаха, энээнэй түлөө шухала хэрэгтэй тракторнууды, волокушанууды, мүн унаа моринууды гаргажа үгэхэ. Участок бүхэн дээрэ поллине соломо ба мэхини эсбэрлэгэ тарья хуряалгын һүүлдэ 5 үдэрнөө оройтуулагдангүй дүүргэлгэе ёһотой гэжэ тогтоохо.

Хлопок хуряалгын талаар

1. Колхозууд ба совхозууд мүнөө жэлдэ үнгэрэншэ жэлэйһиндэ ороодоо нилээд ехэ хлопчатник тариһан байна. Мүнөө үедэ манай орондо хлопотной ресурснууд хлопчатнигай тарилгын хойноһоо харууналга бүхы хүдэлмэриншэдэ саг соонь, һайн шапартайгаар дүүргэн дээрнээ, мүн ургуулан бүхы ургасая дүүрэнээр хуряалган дээрнээ сүм дүлдэдаха байна. Энээнэй түлөө, ток түрүүндэ, хлопок хуряалгада бэлэдхэлгэ ба хуряалга үнгэрлэгын талаар урда жэлүүдтэ гараһан дутуу дунданууды эрид зайсуулжа хэрэгтэй, харин урда жэлүүдтэ хлопок-сырец суглуулга, хатаалга ба эсбэрлэлгэ саг соогоо дүүргэлгэдэггүй, хуряалгын хүдэлмэриншэд намар орой болотор унжагайрдаг, энээн дээрнээ ургасая ехэхэн гээлтэ гарадаг ба хлопок-сырецай шанар муудадаг байһан юм.

Иймэ ябадалай гол шалтаган хадаа хлопок хуряалгын машинанууд ба бусад техникы муугаар ашаглалга, хлопок хуряалга дээрэ ажал хүдэлмэриншэ хангалтагүйгөөр эмхидхэлгэ мүн байһан юм. Хлопогы машинаар хуряалга дутуу сөгнэдэг дээрнээ хлопок хуряалгын машинанууды заабарилга ба бэлэдхэлгэ саг соогоо дүүргэлгэдэггүй, поллинууда бэлэдхэлгын талаар агротехническэ эрилтэнүүд сахирадаггүй, хуряалгын урда тээ хлопчатнигай набшануудынь үгы хэлгэ оройтодог, машинаар хуряалгын түсэб жэл бүри дүүргэлгэдэггүй байха юм. 1953 ондо Таджикска СССР-эй МТС-үүд хлопогы машинаар хуряаха түсэбөө минн 4 процентээр, Туркменскэ СССР-эй МТС-үүд — минн 10 процентээр, Киргизскэ СССР-эй МТС-үүд — 14 процентээр, Азербайджанскэ СССР-эй МТС-үүд — 20 процентээр, Узбекскэ СССР-эй МТС-үүд — 27 процентээр дүүргэлгэ байна.

2. Хлопок тариад республиканууд, хизаар, сэр

болон областнуудай партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органууд мүнөөшө жэлдэ хлопок хуряалга ба тусхайлгада колхозууд, МТС-үүд болон совхозууды бэлэдхүүлхын талаар ехэхэн дутагдалнууды гаргана гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй Пленум тэмдэглэнэ. Колхозууд болон совхозуудта шингтэй нойтон хлопок хатааха хлопково сушилканууды, һарабша-сарайнууды, талмайнууды барилга тон мууса эмхидхэгдэнхэй. Илангаяа Узбекскэ СССР-тэ, Туркменскэ СССР-тэ, Казакска СССР-тэ ба Киргизскэ СССР-тэ машинанууды заабарилга ба хлопок хуряалгада бэлэдхэлгэ хэрэг тон хангалтагүй байһаар.

Хлопогой ургаса хуряалгада бэлэдхэлгын талаар мүнөө байгаа дутуу дунданууды зайсуулжа, хлопогы механизированнээр хуряалга сөгнэдэггүй ябадалтай эрид шанга тэмсэл ябуулжа, хлопок хуряалгын машинануудай заабарилгы хурдан түргэн дүүргэхэ ба хлопок-сырец хуряалга ба бэлэдхэлгэе бүхы материално-техническэ збсэг хэрэгсэлнүүдэ бэлэн болгохо хэмжээнүүдэ абаха ёһотой гэжэ СССР-эй Хүдөө ажахын министрствы, СССР-эй Совхозуудай министрствы, хлопок тариад республикануудай, хизаарнуудай, областнуудай ба районнуудай партийна ба советскэ органуудта дурадхаха.

3. СССР-эй Хүдөө ажахын министрствы, СССР-эй Совхозуудай министрствы, хлопок тариад республикануудай, хизаарнуудай ба областнуудай партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органууды ниггэжэ уялгалха:

а) колхозууд ба совхозуудта ургасынь машинаар хуряаха хлопчатнигай талмай саг соонь иланган гаргаха ба бэлэдхэхэ, колхозуудта, совхозуудта шухала хэрэгтэй химикадууды асаржа, хуряалгын урда тээ хлопчатнигай набшанууды үгы хэлгэ эмхидхэхэ. Хлопок хуряалгын машинануудай шухала хэрэгтэй мэргэжэлтэ жоолошоды бэлэдхэхэ, МТС-үүд, колхозууд болон совхозуудта хлопок машинаар хуряалгын түсэб дүүргэлгэ ба үлүүлэн дүүргэлгэ хангаха;

б) буурсагуудайн задарха тудам бүхы хлопогы саг соонь хуряалга эмхидхэхэ, хуряалгын хүдэлмэриншэ шухала хэрэгтэй колхозникууды, совхозуудай хүдэлмэриншэды элсүүлжэ ба хлопок хуряалга дээрэ тэдэнэй ажалынгаа нормонууды дүүргэлгэ ба үлүүлэн дүүргэлгэ тулалжа;

в) хуряалгын, хатаалгын, эсбэрлэлгын, шэрэлгын үедэ хлопотной ургасая гээлтэ гаргахагүй, хлопок сырецы гол түлэб эрхмн, нэгэдэхи ба хоёрдохн сортоор гүрэндөө тусхайла хангаха;

г) шухала хэрэгтэй хлопково сушилканууды, бетонированна гү, аил шулуу дэбдншэн талмайнууды, һарабша сарайнууды барилгадан, мүн мүнөө байгаа сушилканууды заабарилгадан колхозуудта ба совхозуудта туһаламжа үзүүлжэ, эдэ хүдэлмэринүүдэ колхозуудта ба совхозуудта сентябрийн 15-һаа оройтонгүй дүүргэхэ, шинг ехэтэй хлопок-сырецы талалгаряагүйгөөр хатаалга ба гүрэндэ тэрэнине саг соонь тусхайла хангаха.

4. Узбекскэ СССР-эй, Туркменскэ СССР-эй, Киргизскэ СССР-эй ба Казакска СССР-эй хлопок тариад хлопко колхозуудта, совхозуудта хлопчатнигаһангаа эшые үбэл орой болотор полл дээрэ байлгадагын буруу, энээн дээрнээ намарай пар хахалалга, поллиэ жэгдэлгэ, жужартаһан газар угаалга гэхэ мэтын ерэхэ жэлдэ хлопотной ургаса бэлэдхэлгын хойшоуулагдашагүй шухала бусад хүдэлмэриншэд жэл бүри дүүргэлгэдэггүй гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй Пленум тоолоно. Эдэ ехэхэн дутуу дунданууды зайсуулжа, хуряалгын һүүлээр хлопогы хуряалга унжагайруулахгүй, хлопчатнигай эшнүүдэ бүхы дээрнээ хуряалга, намарай пар хахалалга, жужартаһан газарнууды угааха уһалалга, 1955 оной хлопотной ургаса бэлэдхэхэ бусад хүдэлмэринүүдэ саг соонь эхилхэ хэрэгтэй гэнэ эрилтэ КПСС-эй ЦК-гэй Пленум табна.

5. 1954 оной августын 15 хүрэтэр бэлэдхэлгын бүхы пунктууды заабарилга ба мүнөө жэлэй ургасын хлопок-сырецы тусхан абалгада тэдэнэй бэлэдхэлгэ эсэслэн дүүргэхэ, 1954 оной сентябрийн 1 хүрэтэр бэлэдхэлгын пунктуудай бунтова талмайнууд ба территориянууды асфальтлага ба шулуу дэбдлэг дүүргэхэ, мүн хлопок-сырец ба тарилгын үрлэе хуряалгын хатаалга хангаха шэнэ складуудай барилга 1954 оной октябрийн 1 хүрэтэр дүүргэхынь СССР-эй Үргэн хэрэгсэлтэй промышленна эд товарнуудай министрствы уялгалха. Хлопкозоводууд ба бэлэдхэлгэй пунктууды шэнэ ургасын хлопок-сырец тусхан абалгада, хатаалалгада ба болбосоо руулан элдүрлэгдэ саг соонь бэлэдхэхын түлөө тэдэнни түрүүшын ээлжэндэ барилгын материалнууд ба эбсэгэ түхэрэлгэнүүдээр хангаха.

Лён-долгунец ба улна хуряалгын талаар

1. Лён тариад ба улна тариад хэдэн олон республикануудта, хизаарнуудта, областнуудта 1953 ондо лён ба улна хуряалга болошогүйгөөр унжагайруулагдан байгаа гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй Пленум тэмдэглэнэ. Костромской областин колхозуудта лён үлтилэгэ 65 үдэр соо үргэлжлөө. Кировскэ областдо ба Литовскэ СССР-тэ — 80 үдэр соо үргэлжлөө, Курскэ областин колхозуудта улна зулгаалга 60 үдэр соо үргэлжлөө, Пензенскэ областдо — 75 үдэр соо үргэлжлөө. Мүн лён ба улна сохино, тараан дэбднхэ, мүн тараанан газарһан, дэбтээн уһанһан абаха хүдэлмэриншэд оштошы болоһон

(Түгэхэлнэ 2-дохн юурта)

Хабарай тарилгын дүнгүүд тухай, тарилгада харууна хангалга тухай, ургаса хуряалгада бэлдэхэл ба 1954 он соо хүдөө ажахын продуктнууды бэлдэхэхэ түсэбэй дүүргэлтэ хангалга тухай

1954 оной июнин 24-дэ КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй баталан абалан тогтоол

(Үргэлжлэл)

гүйгөөр унжаагйруулагдан байха юм. МТС-үүд ба колхозуудта бии байн лэн ба улна хуряалгын, сохьлгын ба эхилэн элдүүрилгын машинанууд гүйсэд ашаглагдадаггүй, ургасаяа хатааха ба хадагалха барилганууд мууса бэлдэхэдэй байгаа.

Мүнөө жэлдэнь зарим республикануудта, хизаарнуудта ба областнуудта лэн-долгунец ба улна ургаса хуряалгада бэлдэхэл байнал хангалтагүй ябажа байна. Илангаяа Смоленск, Псковско, Калининска, Курска областнуудта. Мордовско АССР-тэ ба Литовско ССР-тэ лэн ба улна хуряалгада бэлдэхэл тэн мууса үнгэргэгдэнэ.

СССР-эй Хүдөө ажахын министрствы, лэн-долгунец ба улна үйлдэбэрилдэг областнуудай, хизаарнуудай ба республикануудай партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органууды нигэжэ уялгалха:

- а) лэн, улна хуряадаг ба лэн-долгунецы эхилжэ элдүүрилдэг машинанууды саг соонь заһабарилжа дүүргэхэ, тэдэнине дүй дүршэлтэй машинистнуудар, трактористнуудар, мүн колхознигуудай саг үргэлжын составар бүридхэл хангаха;
- б) лэн-долгунец ба улна хуряалгын эхилдэг МТС-үүд болон колхозуудта эдэ культуранууды хуряалгын график зохёохо, тинхэдэ МТС-үүдтэ ба колхозуудта бии байгаа лэн хуряалгын ба улна хуряалгын бүхэ машинанууд болон молотилканууды үйлдэр бүтээсэтэйгээр ашаглаха ябадал хараалха. Машинна бүхэнэй халаанайнгаа нормы дүүргэлгын хойнохоо, мүн лэн-долгунец ба улна хуряаха ба сохихо түсэбөө МТС бүхэнэй дүүргэлгын хойнохоо нарин шанга хиналта тогтоохо.

Райгүисэдкомунд ба МТС-эй директорнууд болбол лэн тариадаг колхоз бүхэн хуряалгынгаа хүдэлмэринүүды үнгэргэхэ хүдэлмэрин хүсөөр хэр ээргэ хангадангн байһынь хаража үзөөд, хүдэлмэрин хүсөөр шутамаг колхозуудта лэн-долгунецын тарилгын хойнохоо харуулагда ба тэрэнине хуряалгада үлэмжэ олон хүдэлмэрин хүнүүды сүлөөлхын түлөө орооһото культуранууды хуряалгын ба үбнэ сабшлалгын хүдэлмэринүүдэй механизацин хэмжээ дээшлүүлэхэ ябадал хараалха ёһотой. Түрүүшын ээлжэндэ хүдэлмэрин хүсөөр шутамаг колхозуудтаа сохигдоогүй лэн промышленна элдүүрилдэг тушаан абалга эмхидхэхэ;

в) лэн тариадаг ба улна тариадаг бүхэ колхозуудта лэн-долгунецын ургасы хатааха ба зүбөөр хадагалха тушаала хэрэгтэй хэмжээтэйгээр мүнөө байгаа сушилканууд, ригенүүд, овинууд ба нарбашанууды заһабарилжа ба шэнээр барилгы, мүн лёноо комбайнаар хуряадаг колхозуудта ургасая хатааха штеллаж ба шобхо нарбашанууды барилда саг соонь дүүргэхэ;

г) лэн ба улна хуряалгы түүн шэлэлгээр эхилтэд, зарим участогууд дээрнэ бүхэ тарилгын болбосоры хүлээнгүйгээр хуряалга эхилхэ. Лэн-долгунец ба улна ургаса хуряалга колхоз бүхэндэ—10—12 үдэрһөө үлүү бэшэ болзор соо дүүргэгдэхэ ёһотой гэжэ тогтоохо. Лэн ба улна ургаса хуряан абахы хүлээнгүйгээр, харин боолтнуудайн хатан сасуу лэн ба улна сохижо эхилтэд, тус тусгаар участогууд дээрэ хуряалгын хүдлээр 10 үдэрһөө оройтонгүй тэрэниэй сохилгы дүүргэхэ.

2. Колхозуудта лэн-долгунец ба улна сохиноной хүдлээр тэрэнине саг соонь тараан дэбднлг ба норгохо, тинн лёной соломын нэлэнхы ехынэ август һара со тараан дэбднлг ба норгохо, лён тараан дэбднлг ба норголгын хүдэлмэринэ сентябрын 15-һаа оройтуулангүй, мүн улна тараан дэбднлг ба норголго—октябрын 1-һээ оройтуулангүй дүүргэхэ тушаала СССР-эй Хүдөө ажахын министрствын, партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органуудай онсо анхарал КПСС-эй ЦК-гэй Пленум хандуулна. Лэн ба улна ургаса тараан дэбднлг ба норгоһото газарнаан саг соонь сулуулан абажа, саашадань элдүүрилжэ, гүрэндөө тушаала ябадал хангаха.

Сахарна свёкло хуряалгын талаар

1. 1954 оной ургасын сахарна свёклы гээлтэгүйгөөр хуряалга ба свёкло бэлдэхэлгын пунктнуудта шэрэжэ асаралга, мүн тэрэнине саг соонь сахарна заводууд дээрэ болбосоруулга хадаа шотагай партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органуудай, мүн сахарна промышленностини хүдэлмэрилгшээдэй шухалын шухала зорилго мүн гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй Пленум толооно.

Сахарна свёклын ургасын талаар 1954 ондо тогтоодонон түсэбэ эрхэ бэшэ дүүргэхын түлөө сахарна свёклын ургасын хойнохоо харууналга шангадалха хэмжээнүүды абаха, мүн тэрэшэлэн сахарна свёклы саг соонь гээлтэгүйгөөр хуряалга хангаха хэмжээнүүды бэсүлхынсн СССР-эй Хүдөө ажахын Министрствэдэ, СССР-эй Эдээ хоолой товарнуудай промышленностини министрствэдэ, союзна республикануудай компартиин ЦК-нуудта, КПСС-эй крайкомунд ба обкомундта, республикануудай министрүүдэй Советүүдтэ, крайгүисэдкомунд ба облгүисэдкомундта дурадхаха.

2. МТС-үүдтэ ба совхозуудта бии байгаа свёклокомбайнууд ба свёклоподъемнигууды сахарна свёкло хуряалгада дүүрэнээр ашагалта тээшэ онсо анхаралаа хандуулха, гарай хара хүдэлмэрин хэмжээ үлэмжэ эхээр хороохо, хуряалгын үедэ свёклын ургасата гээлтэ гаргахгүй, энэниэй түлөө МТС-үүдтэ ба совхозуудта бии байгаа бүхэ свёклоподъемнигууд ба свёклокомбайнууды саг соонь заһабарилан бэлдэхэхэ ба хуряалгын дүүрэтэй шухала хэрэгтэй тракторнууды бхилэн үгэхэ гэжэн эрилтэ КПСС-эй ЦК-гэй Пленум партийна, советскэ, хүдөө ажахын органуудай урда табиана.

3. Сахарна свёклые малтажа, сахарна заводууд болон свёкло бэлдэхэлгын пунктнуудта шэрэн абаашажа дүүргэхэ нимэ болзорнууды тогтоохо:

Малтажа дүүргэлтэ	Шэрэн абаашажа дүүргэлтэ
Украинска ССР-тэ	октябрын 25 ноябрын 5
Молдавска ССР-тэ	ноябрын 1 ноябрын 20
Казахска ССР-тэ ба Киргизска ССР-тэ	ноябрын 15 декабрын 1
Грузинска ССР-тэ, Армянска ССР-тэ ба Краснодарска хизаарта	ноябрын 10 декабрын 1
Литовско ССР-тэ, Латвийска ССР-тэ, Эстонска ССР-тэ ба Белорусска ССР-тэ	октябрын 20 ноябрын 10
Алтайска хизаарта ба Бурят-Монголой АССР-тэ	октябрын 10 ноябрын 1
Воронежско, Курска, Тамбовско, Пензенско областнуудта ба свёкло тариадаг бусад районнуудта	октябрын 20 ноябрын 5

Свёкло тариадаг республикануудай Министрүүдэй Советүүд, крайгүисэдкомунд ба облгүисэдкомунд мууд шотагай условинууды ба свёклын урган болбосоролгы анхаралдаа абажа, сахарна свёклые хуряаха түсэб ба тэрэнине үргэлжэ дээрнэ малтажа эхилхэ болзорнууды тогтоохо ээргэтэй.

4. 1954 оной августын 15-һаа оройтуулангүй бэлдэхэлгынэ бүхэ пунктнууды сахарна свёкло тушаан абалгада бэлэн болгохо, бии байгаа бүхэ шэнүүрнүүдэ заһабарилха, свёклые хушаада шухала хэрэгтэй багажа хэрэгсэлүүд ба маата хушалтанууды бэлдэхэ, свёкло бэлдэхэлгын пунктнууды шэнүүршээдэй, кататчигуудай ба браковщикигуудай дүршэлтэ кадрнуудар ханган бүридхэхэ ябадала онсо анхаралаа хандуулха ёһотой гэжэ СССР-эй Эдээ хоолой товарнуудай промышленностини министрствы уялгалха.

Свёкло тариадаг республикануудай Министрүүдэй Советүүд, крайгүисэдкомунд, облгүисэдкомунд ба СССР-эй Эдээ хоолой товарнуудай промышленностини министрствы свёкло тариадаг районнуудта зам харгы, тэрэшэлэн свёкло бэлдэхэлгын пунктнуудта хүргэхэ зам харгы барилга ба заһабарилга 1954 оной августын 15 хүртээр дүүргэхын түлөө хэмжээнүүды абаха ээргэтэй.

Хартаабха, овош ба жэмс хуряалгын талаар

1. Хэдэн олон областнууд, хизаарнууд ба республикануудай партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органууд 1953 ондо хартаабха ба овош богон болзор соо хуряаха ба бэлдэхэхын талаар хэмжээ гүйсэд абаагүй, энэни дээрнэ хартаабха ба овош хуряалга оройтонон, эдэ культурануудай ургаса ехэ гээлтэдэ оройнон байна гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй Пленум тэмдэглэнэ. Калининска, Владимирска, Ярославска, Кировска, Ивановска областнуудай, Белорусска ССР-эй олон колхозуудта хартаабхын тарилгын зарим хубын хуряагдангүй үлэшэн байгаа. Мүн тэрэшэлэн хуряан ургасая найнаар хадагалха талаар шухала хэмжээн абаагүй, энэни дээрнэ олон тоото колхозууд болон совхозуудта хартаабхы боооллолго ба хадагалалгада тусхайтэ бэлдэхгүйгөөр, хартаабхыа сортолжо илангүйгөөр хаанга байна. Худалдаа наймаанай ба бэлдэхэлгын организацинууд, колхозууд ба совхозууд овошине удаан саг соо гутаангүй хадагалха ябадал юрэнхыдөө эрхилэгдэдэггүй байн юм.

2. Мүнөө жэлдэ овош ба хартаабхын хуряалгы саг соонь эхилхэ ба дүүргэхэ, эдэ культурануудта гээлтэ гаргахгүй ёһотой гэжэ СССР-эй Хүдөө ажахын министрствы, СССР-эй Совхозуудай министрствы, СССР-эй Эдээ хоолой товарнуудай промышленностини министрствы, областнууд, хизаарнууд болон республикануудай партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органууды уялгалха.

Энэ зорилгоор хартаабха ба овош хуряалгы үлэмжэ эхээр механизацила, хартаабха хуряадаг бүхэ комбайнууды, свёклоподъемнигууд ба бусад машинанууд болон механизмууды бүтээжэ эхлээгээр ашаглаха. Эдэ машинанууд дээрэ хүдэлмэрилхэ шухала тоотой механизаторска кадрнууды бэлдэхэхэ, хартаабха ба овош механизированиээр хуряалгын техникэ шудалуулахын түлөө тээнтэй тусхай практическа занялтанууды үнгэргэхэ, комбайнаар, свёклоподъемнигөөр ба бусад машинануудар хуряагдаха ёһотой хартаабхын ба овошнын участоуды дээрнэ хуряалгын агрегат бүхэндэ бэхилжэ үгэхэ.

Мүнөө жэлдэ хартаабха ба овошнын эсхэн таймай гараараа хуряаха ушартай болононине анхаралдаа абажа, хартаабха хуряалгын түрүүшын дүрнүүднээ эхилэн шухала тоото колхознигууд ба совхозни хүдэлмэриншээды гаргажа үгэхэ, тэдэни аажлые зүбөөр эмхидхэхэ ба бүхэ колхознигууд ба совхозуудай хүдэлмэриншээдэй ажалтайны нормы дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ ябадал хангахынь областнууд, хизаарнууд болон республикануудай партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органууды уялгалха.

3. Уялгата тушаалга, натуро-түлэбэри ба худалдан абалгын гүрэнэй түсэб дүүргэнэй хүдлээр үлүү гаран овошине үлэмжэ найнаар хэрэглэхэ, шэнэ овош арад зоний хэрэглэлгын сагые ута болгохо ба овошине тээшөө олоо доход дээшлүүлэхэ зорилгоор овошине үбэл хабарай сагта худалдахын түлөө тэрэнине простой ёһоор болбосоруулга, шэнэ капуста ба столово корнеплодууды буртала, нүхэн соо, хранилищида хадагалхынь колхозууд ба совхозуудта найнаан дурадхаха. Центросоюз ба Центрпромосвет хайрсагууд болон бочконууды үйлдэбэрлэн, колхозуудта худалдахын тула шухала хэмжээнүүды абаха ээргэтэй.

4. Сад, виноградин, шитрусова, модод, сайн плантаци ба шелковицын хойнохо харууналга найжааруулха шухала тушаала СССР-эй Хүдөө ажахын министрствын, СССР-эй Эдээ хоолой товарнуудай промышленностини министрствын, мүн Украинска ССР-эй, Грузинска ССР-эй, Узбекска ССР-эй, Таджикска ССР-эй, Казахска ССР-эй, Молдавска ССР-эй, Азербайджанска ССР-эй, Армянска ССР-эй, Краснодарска болон Ставропольско хизаарнуудай

партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органуудай анхарал хандуулха.

Дээрэ дурсагдаша республиканууд ба хизаарнуудай партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органууды үрэ жэмээ, виноград, суптропическа культуранууд, сайн ургамалууд болон торгоной коконууды хуряалга ба бэлдэхэлгын түсэбэ саг соонь дүүргэхэ шухала хэмжээнүүды абахынь уялгалха.

Тамхи ба махорко хуряалга ба бэлдэхэлгын талаар

Тамхиной ба махоркын ургаса саг соонь хуряаха ба эдэ культурануудай продуктын бэлдэхэлгын түсэб эрхэ бэшэ дүүргэхын зорилгоор СССР-эй Хүдөө ажахын министрствы, СССР-эй Эдээ хоолой товарнуудай промышленностини министрствы, шотагай советскэ ба партийна органууды нигэжэ уялгалха:

а) бог үбнэ түүнэ ба ядууд хоорондох газарые бамайгалта нарнаар рэхэ, тамхиной ба махоркын үбшэнгүй болон хоронтотой тэмсэхэ хэмжээ-ябуулганууды дүүргэлгэ хангаха;

б) тамхи ба махорко хатаахын түлөө хатаалгын барилгануудай заһабарилгы саг соонь дүүргэхэ, мүн тамхи хатаахын түлөө колхозууд ба совхозуудта бусад барилтанууды тааруулан түхээрхэ;

в) колхозууд ба совхозуудта тамхи ба махорко даран нэгшэхэ, мүн тэрэшэлэн хатаан тамхине гэмтэнгүй харангы байра соо хадагалха заабаринууды зүбөөр сахилга хангаха;

г) хюруугай унатар хаа хаана тамхи ба махорко хуряажа дүүргэхэ, тамхи ба махорко хуряалга ба хатаалгатай нэгэн хамта тэрэнине гүрэндэ тушаалга эмхидхэхэ.

Үрэнэй участогуудай ургаса хуряалгын талаар

1. СССР-эй Хүдөө ажахын министрствы, СССР-эй Совхозуудай министрствы, мүн хэдэн олон областнууд, хизаарнууд ба республикануудай партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органууд колхозууд ба совхозууды тарилгынгаа түсэбүүды дүүргэлгэнэ шухала хэмжээтэй хүдөө ажахын культурануудай өһөдэй сортын үрэнэй хүрэнгөөр хангаха ябадала ёһотой анхаралаа хандуулнагүй гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй Пленум тэмдэглэнэ. Үрэнэй хүрэнгэ хаалгын талаар 1953 ондо тогтоогдоһон турин болбол колхоз ба совхоз бүхэндэ шухала хэмжээтэ шэлэгдэмэл сортоной үрэнэй хүрэнгэ хааха арга боломжо олгоһон байгаа гэбшэ, Белорусска ССР-эй, Эстонска ССР-эй, Смоленска, Владимирска, Калининска, Костромско, Ярославска, Великолукска, Новгородско, Пензеско, Кировска, Калужска, Тульска, Молотовско ба бусад зарим областнуудай, хизаарнууд ба республикануудай партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органууд үрэнэй участогуудай ургаса хуряалгы, мүн нигэ тарилганаа хүрэнгын орооно сохижо хаалгы болошгүйгөөр унжатагйруулан, энэни дээрнэ олохон колхозууд өһөдэй сортоной үрэнэй хүрэнгөөр хангагдаагүй, колхозуудай эсхэн хэмжээтэ үрэнэй хүрэнгын саг соогоо хатаалдаа, сөбөрлэгдэггүй, гэмтэлгэдэ оройнон байха юм.

Бэлдэхэлэй министрствы, СССР-эй Хүдөө ажахын министрствы ба СССР-эй Совхозуудай министрствы, олохон областнууд, хизаарнууд болон республикануудай партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органууд сортоной үрэнэй хүрэнгын гүрэнэй заһабарилгын шухала хэмжээнүүды абаагүй, үрэнэй бэлдэхэлгын түсэб дүүргэжэ шадаагүй, сортоной үрэнэй хүрэнгы хайша хэрэг ашаглаха ябадал гарган ба зарим ушарнуудта үрэнэй орооно тааруугүй газарта хадагалжа байн байна.

1954 ондо колхоз ба совхоз бүхэннэ хүдөө ажахын культурануудай өһөдэй сортын шанартай сортоной үрэнэй хүрэнгөөр дүүрэнг хангаха хэмжээнүүды абахын эрилтэгүднээ КПСС-эй ЦК-гэй Пленум СССР-эй Хүдөө ажахын министрствын, СССР-эй Совхозуудай министрствын, партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органуудай урда табиана.

2. Үрэнэй хүрэнгын фондзы таряа тарилгын агро-техническэ нормонууднаа үндэһэлжэ тон түрүүндэ үрэнэй участогуудай ургасанаа шэлэгдэмэл сортоной үрэнэй хүрэнгөөр хааха ёһотой гэжэ тогтоохо. Үрэнэй участогууднаа абтанан шэлэгдэмэл үрэнэй хүрэнгын дутуу байгаа наан, гүрэндэ орооно таряа тушаала түсэбөө дүүргэхынгээр урда тээ нигэ таряанайнгаа үлэмжэ найн ургасатай участогууднаа абтанан шэлэгдэмэл үрэнэй хүрэнгэ хааха хэрэгтэй. Гүрэндөө таряа тушаалгынгаа түсэбэ дүүргэнэй хүдлээр страховой болон үрэнэй хүрэнгын дамжуулгын фондоо үрэнэ хааха хэрэгтэй.

Облгүисэдкомунд, крайгүисэдкомунд ба республикануудай Министрүүдэй Советүүд ургаса хуряалгын эхилхэ хүртээр колхозууд ба совхозуудта тогтоодонон тарилгын түсэбөө үрэнэй хүрэнгэ агро-техническэ нормонууднаа үндэһэлжэ үрэнэй хүрэнгэ хааха түсэб колхозууд ба совхозуудта тогтоохо ээргэтэй.

3. Казахстанай, Поволжыын, Сибирини ба зүүн зүгэй бусад районнуудай колхозууд болон совхозууды шэнэ ба боро газар дээрэ тариха хатуу шынисын найн шанартай сортоной үрэнэй хүрэнгөөр

хангахын зорилгоор үрэнэй хүрэнгэдэ хэрэглэгдэжэ болохо хатуу шынисын орооно бэлдэхэхэ, тэрэнине амьары, найнаар хадагалха ба шэнэ газар элдүүрилжэ байгаа районнуудта саг соонь шэрэжэ абаашажа хангахынь Бэлдэхэлэй министрствы уялгалха.

4. Колхозууд ба совхозууды тарилгын агро-техническэ нормын ёһоор, дүүрэн хүрэнгэ хэмжээтэйгээр районпроваини сортын шэлэгдэмэл хартаабхаар үрэнэй хүрэнгын фонд хааха ябадал хангахынь СССР-эй Хүдөө ажахын министрствы, СССР-эй Совхозуудай министрствы, партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органууды уялгалха. Сортоной үрэнэй хүрэнгын хартаабхагүй колхозууд ба совхозуудта хуряалгын үедэ жинрэй хартаабхы сортоной хартаабхаар андалдалга гү, али сортоной үлүү хартаабхатай колхозууд ба совхозууднаа худалдан абалга эмхидхэхэ.

5. Колхозууд ба совхозуудта үрэнэй хүрэнгын байдал найжааруулха тухай, 1954 оной ургасанаа сортоной үрэнэй хүрэнгэ ба сортоной хартаабха бэлдэхэхэ түсэб тухай, сортоной үрэнэй хүрэнгын гүрэнэй заһабарилга ба сортоной үрэнэй хүрэнгэ үйлдэбэрилгэ ба тушаалгын талаар колхозууд болон совхозуудай материалны урмашуулгы дээшлүүлэхэ тухай дурадханууды СССР-эй Министрүүдэй Советд оруулхынь, СССР-эй Хүдөө ажахын министрствы, СССР-эй Совхозуудай министрствы ба Бэлдэхэлэй министрствы уялгалха.

Намарай культурануудай тарилга үнгэргэлгэдэ бэлдэхэлгын талаар

1. Орооһото таряанай ажахы хүгжөөгдэхэ, планчегаяа эдээ хоолой орооһото таряа үйлдэбэрилгэ дээшлүүлгэдэ намарай культуранууд айхабтар шухала удхашанартай. Тинбшэ, зарим областнууд, хизаарнууд ба республикануудта намарай культуранууды үржүүлгын талаар эсхэн дутагданууд гарадаг байна. Олон тоото колхозууд ба совхозууд намарай культурануудай тарилгада газараа саг соонь найн шанартайгаар элдүүрилдэггүй, партаа органическа болон минералны үгэжүүлгэнүүды багаар оруулдаг, намарай тарилгын болзорнууды бүдүүлгээр эбдэдэг—намарай тарилгын халданы шухау болошгүйгөөр оройтуулжа тариадаг байна. Намарай тарилгы нормоһоно дутуугаар, муу шанартай үрэнэй хүрэнгөөр тариадаг ушарнууд үсөөн бэшэ. Эдэ бүхэ ябадалууд дээрнэ үрэнэй намарай культурануудай ургаса доошолодог байха юм.

2. КПСС-эй ЦК-гэй Пленум болбол СССР-эй Хүдөө ажахын министрствы, СССР-эй Совхозуудай министрствы, союзна республикануудай компартиин ЦК-нууды, партиин крайкомунд ба обкомунд, республикануудай Министрүүдэй Советүүд, крайгүисэдкомунд, облгүисэдкомунд, нигэжэ уялгалха:

а) мүнөө жэлдэ намарай таряа тариха газарнууды саг соонь эрхын шанартайгаар элдүүрилхэ, газарта үгэжүүлгэ оруулха, колхозууд ба совхозуудта намарай культурануудай тарилгы шотагай эрхэ байдалда тааруу эрхын агро-техническэ болзор соо үнгэргэлгэ хангаха.

Хэдэн олон областнуудта эсхэн таймай дээрэ намарай таряан пар бэшэ газар дээрэ тариадаг ушары анхаралдаа абажа, урдахн культурануудынь хуряанайн хүдлээр энэ газары саг соонь, зүбөөр намарай тарилганаа тур 2—3 нөдөднээ оройтуулангүй хадагла тухай онсо анхаралаа хандуулха;

б) намарай тарилгада эрхын шанартай үрэнэй хүрэнгэ бэлдэхэхэ, тон түрүү ээлжэндэ тарилгын найн кондицитай сортоной үрэнэй хүрэнгы тарилгада дүүрэнгээр хэрэглэхэ ябадала онсо анхаралаа хандуулха, доошлуулагдан нормотойгоор тарилга хэжэ ябадал гаргахгүй, орооһото культурануудай тарилгада нарин рлдтайгаар ба хэрэһэлэн тариха арганууды үрэнгөөр хэрэглэхэ. Үрэнэй участогууд дээрэ намарай культурануудай тарилгы эрхын районпроваини сортын шэлэгдэмэл үрэнэй хүрэнгөөр хангаха;

в) тарилга хэхэдэ, мүн намарай культурануудай, түрүүшын ээлжэндэ, намарай шынисын ургасата намарын нэмэлтэ үгэжэл оруулхындаа гранулированна суперфосфат үрэнгөөр хэрэглэхэ. Намарай үедэ малда гэшүүлгэнэ намарай таряанууды нарин шангаар харууналга эмхидхэхэ, намарай тарилганууд дээрэ саһа тогтоолоо үнгэргэхэ.

3. Баруун Сибирини, Уралы, Хойто Казахстанай ба Заволжыын зарим районнуудта намарай культурануудай тарилганууд үбэлжэлгын тааруугүй муу условинууд дээрнэ тон бага ургаса үгэжэ гү, али дүүрэнгээр хүдлэдэ наладаг ушары анхаралдаа абажа, дээрэ дурсагдаша районнуудай шотагай советскэ ба хүдөө ажахын органуудта түсэб зохиходоо эдээ хоолой культурануудай тарилгын таймай талаар даагабаринуудта дүүргэхэ түсэб хэмжээтэйгээр намарай культуранууды өһөдэйгөөр наймажаар хабарай шынисын хэлгэхэ эрхэ олгохо.

4. КПСС-эй ЦК-гэй Пленум болбол 1955 ондо хабарай культуранууды эхлэнхэ дээрнэ намарай пар ба сээр пар дээрэ тариха ябадал хангахын түлөө колхоз ба совхоз бүхэндэ намарай пар халаалгын гүрэнэй түсэб мүнөө жэлдэ эрхэ бэшэ дүүргэхэ ябадал хангахынь СССР-эй Хүдөө ажахын министрствы, СССР-эй Совхозуудай министрствы, шотагай партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органууды уялгалха.

IV. Хүдөө ажахын продуктнууды бэлдэхэхэ ба худалдажа абаха гүрэнэй түсэбүүды дүүргэлгэ хангаха тухай

1. Хүдөө ажахын продуктнууды уялгата ёһоор тушаала хэмжээ тооложо гаргаха гектарна принципэ бүдүүлгээр заһагйруулан ябадалы ба бэлдэхэлгы түсэбүүдгэдэ гарган сэх алдуунууды усадхаа тушаала Парти, Правительствон абажа байгаа хэмжээнүүд, худалдан абалгын дээшлүүлгэдэ нан сэнгээр хүдөө ажахын продуктнууды гүрэндэ худалдан абалгын сэх болоһон ушар, хүдөө ажахын үйлдэбэрлэнь хүжөөгдэхэ колхозууд болон колхознигууды материалны талаар урмашуулха бусад хэмжээнүүд хадаа энэ жэлдэ хүдөө ажахын продуктнууды нилээд эхээр бэлдэхэхэ ба худалдажа абаха, тэрэнине амжалтатгаар үнгэргэхэ зохид найн условинууды бии болгобо.

Хүдөө ажахын продуктнуудай эхээр бэлдэхэлгэ болбошье, эдээ хоолой зүйлнүүдэй сэнгые үргэлжэ хиндаруулан ба арад зоний хэрэглэмжэ урбан дээрнээ эдэ продуктнуудта гүрэнэй хэрэглэмжэ үшөөд хүсэдөөр хангадангүй гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй Пленум тэмдэглэнэ. Тинхэтэй хамта Бэлдэхэлэй министрствы, СССР-эй Хүдөө ажахын министрствы, СССР-эй Совхозуудай министрствы СССР-эй Мяха ба лүней продуктнуудай промышленностини министрствы, СССР-эй Эдээ хоолой товарнуудай промышленностини министрствы, Центрсоюз, олон областнууд, хизаарнууд болон республика

(Үргэлжэлгын 3-дахн нюурта)

Хабарай тарилгын дүнгүүд тухай, тарилгада харууна хангалга тухай, ургаса хуряалгада бэлдхэл ба 1954 он соо хүдөө ажахын продуктууды бэлдхэхэ түсэбэй дүүргэлтэ хангалга тухай

1954 оной июниин 24-дэ КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй баталан абалан тогтоол

(Үргэлжлэл)

ликануудай партина, советскэ органоуд хүдөө ажахын продуктууды бэлдхэхэ ба худалдажа абаха хэрэгые хангалгагүйгөөр хүтэлбэрлэнэ, нёдондо жэлдэ бэлдхэхэ үнэргээнэ ябадалгаа ёһотой нургаал абаагүй байна, харин тинхэдэ нёдондо жэлдэ хүдөө ажахын продуктууды бэлдхэхэ ба худалдажа абаха гүрэнэй түсэб хэдэн районуудта дүүргэдэгүй нэн.

Таряа болон хүдөө ажахын бусад продуктууды бэлдхэхэ гүрэнэй түсэбүүды дүүргэхэ гэшэ колхозууд болон совхозуудай тон шухала уялга мүн өжэ партина, советскэ, хүдөө ажахын болон бэлдхэхэй органоудай хүтэлбэрлэгшэдтэ нануулла шухала гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй Пленум тоолоно.

Хүдөө ажахын продуктууды бэлдхэхэ ба худалдажа абаха хэрэгые хүтэлбэрлэгшэ найжаруулгынь, гүрэнэй ба бэлдхэхэй журамые бэхжүүлэхэ ябадал хангахынь, гүрэнэй үмэнхи бүхы уялга-нуудта колхозуудай, совхозуудай, тус тус тусаагдай дүүргэхын түлөө партина, советскэ, хүдөө ажахын, бэлдхэхэй органоудай хүтэлбэрлэгшэдтэ орлтэ эхээр хэдэг болохынь союзна республикануудай компартинуудай ЦК-нууды, партин край-мууд болон обкомууды, Бэлдхэхэй министрствы, СССР-эй Хүдөө ажахын министрствы, СССР-эй Совхозуудай министрствы КПСС-эй ЦК-гэй Пленум уялгаина.

2. Хүдөө ажахын продуктууды уялгата ёһоор тусаалгын бага болгондоһонтой дашарамдуулан колхозууд болон колхознигууд товарна продукциингаа нилээд сэхэ хубине худалдажа абалгын дээшлүүлэгдэнэ сэнгээр гүрэндөө худалдажа аргатай байна гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй Пленум тоолоно. Гэхээгэй хамта, хүдөө ажахын продуктууды худалдажа абаха хэрэг нилээд олон ушарта өөрөө бүтэжэ орхигдошоһонхой байна. Хүдөө ажахын продуктууды гүрэндэ худалдан абалга хадгаа эдэ продуктуудаар гүрэнэй хэрэглэмжнүүды хангалгын шухала арга мүн байна гэжэ ногагуудтахы партина, советскэ, бэлдхэхэй олон органоуд ёһотой удхашанартай дээрэ тоолоногүй, худалдажа абалгын гүрэнэй түсэбүүды заатагүй дүүргэхэ тушаа шухала хэмжээнүүды абанагүй. Энэ тон шухала хэрэгые СССР-эй Мяха ба һүнэй продуктуудай промышленностин министрствын, Центросоюзай, Бэлдхэхэй министрствын тон хангалгагүйгөөр хүтэлбэрлэнэ дээрэнэ малажалай продуктууды худалдан абалга муугаар үнэргэгдэжэ байна, гүрэндэ һү, мяха, ноһо худалдажа договор олон колхозуудтай баталдагагүй байна, тинхэдэ промышленна товарнууды саг соонь асараагүй байһан дээрэ олон районуудтай колхозууд худалдаһан продуктуудайнгаа түлөө тэдэндэ хэрэгтэй товарнууды кооперативна абаха аргатай байна. Центросоюз болон тэрэнэй ногагуудтай органоуд промышленна товарнууды колхозуудта утгуулан худалдажа талээр тэдэндэ даалгатдан зоригоноууды муугаар шүүргэнэ, талалагдажа үгчлэн товарнууд болон гэжээлые үрхэ болоод буруугаар ашаглаха олон тоото баримтанууды болнонуагүй, колхозуудта промышленна товарнууды, илангаяа ашаанай автомашинууд, хушалгын материалууд болон бусад товарнууды худалдажа талээр сэхэ үрхтэй болоо, бэлдхэхэдэн продуктууды багсалгын ба зөөхын тула хэрэгтэй амһартаар хангаха тушаа шухала хэмжээнүүды абанагүй.

Малажалай продуктнуудай бэлдхэхэ үнэргэгдэдэ гаргаһан сэхэ дутагдалнууды усадхаа, энэ хэрэгые оперативнаар хүтэлбэрлэхэ ябадалы нилээд найжаруулха, 1954 ондо мяха, һү, үндэгэ, ноһо болон малажалай түлөө түгэхэй эдүүды худалдажа абаха гүрэнэй түсэбүүды заатагүй дүүргэхэ хангаха гэгэн эрилтэ Бэлдхэхэй министрствод, СССР-эй Мяха ба һүнэй продуктуудай промышленностин министрствод, Центросоюзда, областнууд, хизаарнууд болон республикануудай партина болон советскэ органоудта хэхэ.

Хүдөө ажахын продуктуудаар хүн зонине, түгэхэй эдээр промышленностине хангахын тула ороһо таряа, рис, тоһото культурануудай үрхэ, хартаабха, овошь, мяха, һү, үндэгэ болон ноһо бэлдхэхэ ба гүрэнэй зүлөө худалдажа абаха түсэбүүды, хангалгын нитгүрэнэй нэгэ түсэб байһан хадан, хүсэдөөр дүүргэхэ хэрэгтэй байһанни хараадаа ябад, бэлдхэхэй ба гүрэнэй худалдажа абалгын түсэбүүды хамтадан дүүргэнэ байгаага наа, эдэ продуктууды бэлдхэхэ ба худалдажа абаха түсэбүүдэ республиканууд, хизаарнууд, областнууд болон районууд дүүргэнэ дээрэ тоологдохо гэжэ тогтоохо.

Кукурузынь ба гречиһын орой эдешэдэг дээрэнэ, мүн колхозуудта гүрэндэ таряа худалдажа абалгы амжалтатайгаар үнэргэхын зорилгоор, кукуруза болон гречиха тушааха түсэбтэй ба ороһото культуранууды тушааха, эзэсэ бусааха, барюулагданан сёдуудаар натуротүлбэрн оруулла талээр уялгага дүүргэнэ колхозоо, кукуруза болон гречиһэ гүрэндэ тушааха уялгага тэдэндэ дүүргэгүй байхадшэ, 1954 оной ургасанаан гүрэндэ ороһо таряа худалдажа абахы Бэлдхэхэй министрствын районно түлөөлэгшэдэй зууршалгаар бэлдхэхэй организацинуудта зүбөөхэ эрхэ район-полкомундта олгохо, тинхэдэ хуулар тогтоогдохон болзорто эдэ культурануудай ороһынь тушаалга хангалдаха зэрэгтэй.

Таряа бэлдхэхэй гүрэнэй түсэбэ бүхыдөө район-областин, хизаарай ба республикын дүүргэ дүүргээһыгүй наа, таряа тушаалгаар, МТС-эй хүдэлмэрнин түлөө барюулагданан сёдуудаар натуротүлбэрн оруулгаар, эзэсэ бусаалаар өөһөднөө уялганууды дүүргэнэ колхозуудта 1954 оной ургасанаан ороһо таряа гүрэндэ худалдажа абахынь бэлдхэхэй организацинуудта зүбөөхэ.

3. Бэлдхэхэй министрствод 1954 оной ургасанаа таряа бэлдхэхэдэ хангалгагүйгөөр бэлдэжэ байна, нитгэнэ жэлүүдэй дутагдалнууды ба алдуунууды дабтана, тэдэ жэлүүдтэ Заготзернотой пунктнууды саг соонь бэлдэггүй дээрэнэ хэдэн об-лестнуудта колхозууд болон совхозуудта таряа тушаажа абалга хошоо татагданан, бэлдхэхэдэн сэхэ таряан нитгээгтэйгээ ообоодотой байлгадаһан, бэлдхэхэй пунктнуудта таряа хадгалдажа шанаарынь муудуулан, гутаанан ушарнууд гаргаһан байгаа гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй Пленум тэмдэглэнэ. Бэлдхэхэй министрство зернохранилищинууды бариха түсэбтэй дүүргэлтыс удааруулжа байна. Энэ

оной июниин 10-най байдлаар хадгаа, таряанай складууды бариха түсэб оройдоо 7,9 процент дүүргэгдэнэ, 1953 оной энэ үеһиндэ орходоо 236 мянган тонно бага багтаамжатай складууд бэлэн болгогдохон байха юм. Элеваторнууды барилга тон муугаар ябуулагдана. 1954 оной түрүүшын хахад жэлдэ 29 элеватор ашгалгалда оруулагдха зэрэгтэй юм, тэд бодото дээрэ минл ганса элеватор ашгалгалда оруулагдаа. Ростовско, Саратовска, Чкаловска, Куйбышевска, Пензенскэ, Челябинска областнуудта, Краснодарска хизаарта, Башкирска АССР-тэ, Казахска ССР-эй олонхи областнуудта мүнөө хүрэтэр таряанай нэгшые склад барилдаагүй байна. Заготзернотой пунктнуудай техникэскэ базые заһабарилга мүн э удаанаар ябуулагдха байна. Складууды капиталнаар заһабарилга түсэб 67 процент, бага зэргээр заһабарилга — 86 процент дүүргэгдэ. Таряа болон хүдөө ажахын бусад продуктууды зөөлгэдэ Союззаготтрансн, совхозтрансн автопаркы бэлдхэхэ тон муугаар эмхидхэгдэнэ.

1954 ондо таряа бэлдхэхэй ба худалдажа абалгын гүрэнэй түсэбэ дүүргэхын зорилгоор, таряа бэлдхэхэдэ техникэскэ базые саг соонь бэлдхэхэ тушаа хэмжээ абахынь, таряа хуряалгын түрүүшын үдэрнүүдтэ эхилээд гүрэндэ таряа тушаалгы эмхидхэжэ, таряа, тоһото культуранууды тушаалгаар, МТС-эй хүдэлмэрнин түлөө барюулагданан сёдуудаар натуротүлбэрн оруулгаар, эзэсэ бусаалаар уялгануудта колхоз бүхэнэй хуулар тогтоон болзорто дүүргэлгы, гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө совхоз бүхэнэй дүүргэлгы хангахынь Бэлдхэхэй министрствы, СССР-эй Хүдөө ажахын министрствы, СССР-эй Совхозуудай министрствы, СССР-эй Эдэ хоолой товарнуудай промышленностин министрствы, совхозуудтай ба хамһабарин ажахынуудтай бусад министрствонууд болон ведомствонууды, областнууд, хизаарнууд болон республикануудай партина, советскэ, хүдөө ажахын, бэлдхэхэй органоуды, колхозууд, МТС-үүд болон совхозуудай хүтэлбэрлэгшэдэ КПСС-эй ЦК-гэй Пленум уялгаина. Ороһото ба тоһото культуранууды худалдажа абаха түсэбэ заатагүйгөөр дүүргэлтэ хангаха.

4. Ороһото таряа болон тоһото культуранууды үйлдэрлэгдэ колхозууд болон колхознигуудай материална урма хэшээлые дээшлүүлгын зорилгоор:

ороһото таряа, тоһото культурануудай үрхэ гүрэндэ колхозуудай уялгата ёһоор тушаалга мүнөөнэй нормые 1954 оной ургасанаа эхилээд бага болгохо, худалдажа абалгын дээшлүүлэгдэнэ сэнгээр эдэ культуранууды гүрэндэ худалдажа абалгы ехэ болгохо;

ороһото болон тоһото культурануудай талээр колхозуудта машинно-тракторна станцинуудай ба тусхай станцинуудай хэһэн хүдэлмэрнин түлөө натуральна түлбэрнин хэмжээ 1954 онһоо эхилээд зоно зоноор илгэжа, хатуу хэмжээтэй болгохо.

Гүрэндэ таряа, тоһото үрхэ уялгата ёһоор тушаалгын гектарна саг үргэлжэнэ нормые, МТС-эй хүдэлмэрнин түлөө натуротүлбэрнин хатуу хэмжээ колхозуудта хургахынь, тушаалгын ба натуротүлбэрнин хатуу хэмжээтэй тогтоогдохон районно нормонууды сахыхын түлөө нарын шанга хинналта хангахынь Бэлдхэхэй министрствы, СССР-эй Хүдөө ажахын министрствы, ногагуудтахы партина, советскэ, хүдөө ажахын, бэлдхэхэй органоуды уялгаина.

Уялгата тушаалгын гектарна нормын ёһоор, тэрэнэлэн МТС-эй хүдэлмэрнин түлөө барюулагданан сёдуудаар тооложо тогтоогдохон колхозуудай уялгануудта эхээр гүрэндэ таряа болон тоһото культурануудай үрхэ тушааха даалгатбаринууды колхозуудта засагай ногаай органоудай хүргэхэ ябадалы хорихо.

5. 1954 оной ургасанаа эхилээд ороһо таряа гүрэндэ уялгата ёһоор тушаалгаһаа колхознигуудай, хүдэлмэрнинэй, албахануудай, загана барилгын ба олзоборилгын артыһануудэй гэшүүдэй ажахынууды сүлөөлэхэ.

6. Таряа уялгата ёһоор тушааха ба МТС-эй хүдэлмэрнин түлөө натуротүлбэрн оруулла талээр тоологдохон байһан колхозуудай, колхознигууд болон бусад тус тусгаа тушаалгаһаа ажахынуудай бүхы үрине боһоулла.

7. Гүрэнэй, колхозно, кооперативна тээрмэнүүдтэ, крупа сохидог ба тоһо гаргадаг газарнуудта ороһото, ороһото-бобово, крупиной болон тоһото культуранууды татаһанай ба буйлуулһанай түлөө али-бүхы татагшадһаа гаршева түлбэрн (натураарнь) абаха ябадалы боһоулла, дурсагданан культуранууды татаһанай ба буйлуулһанай түлөө союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдэй тогтоон хэмжээгээр мүнгэн түлбэрн абаха гэжэ тогтоохо.

8. Таряа болон тоһото үрхэ комбайнаар хуряалгаһаа, сохилгоһоо, сээрлэглэгшэ, шэрлэгшэ ба хатаалгаһаа бээршэнэ, ороһото болон тоһото культурануудай талээр станцинуудай хэһэн хүдэлмэрнин түлөө натуральна түлбэрнин сүдүүды ургаса хуряалгын эхилхэнэ урид нараһаа оройтуулангуйгөөр колхозуудта барюулла ябадал хангаха, натуральна түлбэрнин ёһоор колхозуудта абаха ороһото таряа болон тоһото культурануудай үрхы колхозуудай тушааха ябадал хангаха гэжэ СССР-эй Хүдөө ажахын министрствы ба тэрэнэй ногагуудтахы органоуды, тэрэнэлэн машинно-тракторна болон тусхай станцинуудай директорнууды уялгаха. Таряа болон тоһото культуранууды комбайнаар хуряалһанай, ороһото таряа ба тоһото үрхэ сохилгоһой, сээрлэгшэнэй, зөөһэнэй ба хатаһанай түлөө 5—10 хоног бүхэндэ сүдүүды үгжэ байха.

Машинно-тракторна болон тусхай станцинуудай хэһэн хүдэлмэрнин түлөө натуральна түлбэрнин зүбөөр, саг соонь тооложо гаргахын түлөө, тогтоогдохон болзорто колхозуудта сүдүүды барюулын түлөө, барюулагданан сёдуудаар натуральна түлбэрн болгон колхозуудта абаха ёһотой таряа болон хүдөө ажахын бусад культуранууды колхозуудай тушаахын түлөө машинно-тракторна болон тусхай станцинуудай директорнууд бээрээ харюусадаг байха, тинхэдэ Бэлдхэхэй министрствын районно түлөөлэгшэд болбол хүдөө ажахын продуктууды гүрэндэ тушааха уялганууды дүүргэхтэй адли зэргэ натуротүлбэрнин хүсэдөөр орожо байхын түлөө харюусадаг байха.

9. Крупиной ба ороһото-бобово культуранууды саг болзор соонь, гээлтэдэ оруулангуйгөөр хуряажа абаха, эдэ культурануудай ороһынь бэлдхэхэ түсэбэ колхоз, совхоз бүхэнэй дүүргэхэ ябадал хангахынь, тэрэнэлэн просо, гречиһа, горох, крупиной ба бобово бусад культурануудай ороһынь колхозууд болон колхознигуудта гүрэндэ худалдажа абалгы үргэнөөр ябуулахынь СССР-эй Хүдөө ажахын министрствы, СССР-эй Совхозуудай министрствы, Бэлдхэхэй министрствы, ногагуудтахы партина, советскэ, хүдөө ажахын, бэлдхэхэй органоуды уялгаина.

10. Гүрэнэй таряе болон тоһото культурануудай үрхы саг соонь, талалдгүйгөөр абаха, зүбөөр заһабарилга хадгалха, бүрин бүтэн байлхага ябадал хангахын тула Бэлдхэхэй министрствы, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхэ гүрэнэй материална резервнүүдэй Главна управление, СССР-эй Эдэ хоолой товарнуудай промышленностин министрствы, Центросоюзы, ногагуудтахы партина, советскэ, бэлдхэхэй органоуды нигэжэ уялгаина:

а) гүрэнэй таряа болон хүдөө ажахын бусад продуктууды талалдгүйгөөр абаха, зөөжэ ба бүтэн байлхага ябадалы бодото дээрэн хангажа шадаха хүдэлмэрлэгшэдөөр бэлдхэхэй бүхы пунктнууды таряа бэлдхэхэй эхилтэр бүридүүлхэ;

б) элеваторнууды, складууды, зерносушилка-нууды, амһарты, механизацин хэрэгсэлнүүды, цытын замууды, тэрэнэлэн ороһо сээрлэхэ, шэгнэхэ болон лабораторна бүхы түхээрлгы ба зэмсэгые урда районуудта июлиин 1-һээ оройтуулангуйгөөр, центральна районуудта—июлиин 10 хүрэхын бусад районуудта—июлиин 20 хүрэтэр залжа дүүргэдэ, хүсэд бэлэн болгохо. Таряа бэлдхэхэй эхилтэр складууды, зерносушилканууды, тээрмэнүүды, элеваторнууды, тэрэнэлэн бэлдхэхэй пунктнуудай складууд шадархи газары дезинфекцилхэ.

11. Казахстанай, Сибирин, Уралай, Поволжин районуудта, зарим зэргээр Хойто Кавказай районуудта ороһото культурануудай тарилгын үргэдхэдэнтэй хамта, мүн эдэ районуудтай бэлдхэхэй гүрэнэй пунктнуудта ороһо таряа абалгы, хуабарилга хадгалгалы ба бүрин бүтэн байлгалы хангахын зорилгоор «Шэнэ ба боро газарнууды ашаглажа байһан районуудта Бэлдхэхэй министрствын элеваторнууд болон таряанай складууды бариха тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй абалга 1954 оной июниин 7-ной тогтоолы дүүргэлтэ хангаха гэжэ Бэлдхэхэй министрствы, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведые, Казахска ССР-эй Министрнүүдэй Соведые уялгаха, тусхайлба:

а) шэнэ ба боро газарнууды ашаглажа байһан районуудта хамта дээрэ 1.824 мянган тонно багтааха таряанай складууды, хамта дээрэ 375 мянган тонно багтааха элеваторнууды, тэрэ тоодо РСФСР-тэ 1.341 мянган тонно багтааха таряанай складууды ба 326 мянган тонно багтааха элеваторнууды, Казахска ССР-тэ—483 мянган тонно багтааха таряанай складууды ба 49 мянган тонно багтааха элеваторнууды бариха, 1954 ондо ашгалгалда оруулла;

б) шэнэ ба боро газарнууды ашаглажа байһан районуудта хамта дээрэ 11.000 мянган тонно багтааха таряанай складууды, хамта дээрэ 398 мянган тонно багтааха элеваторнууды, тэрэ тоодо РСФСР-тэ 5.000 мянган тонно багтааха таряанай складууды 278 мянган тонно багтааха элеваторнууды, Казахска ССР-тэ 6.000 мянган тонно багтааха таряанай складууды, 120 мянган тонно багтааха элеваторнууды бариха, 1955 ондо ашгалгалда оруулла; 7.000 мянган тонно багтааха таряанай складууды 1954 ондо бариха эхилээд, эдэ складууды бариха талаар тэдэндэ сметнэ үнын 30—40 процентын шэнэн хүдэлмэрине 1954 ондо дүүргэжэ, 1955 оной түрүүшын хахад жэлдэ таряанай эдэ складууды ашгалгалда оруулла ябадал хангаха;

в) шэнэ ба боро газарнууды ашаглажа байһан районуудта 20 элеваторнууды барыхын тулада 1954 ондо бэлдхэхэй хүдэлмэрн хэжэ эхилхэ, 1955 ондо 90 шэнэ элеваторнуудай барилгы, мүнөө бин байһан элеваторнуудай үргэдхэлгы, 3 авторемонтно заводуудай барилгы эхилээд, 1956—1957 онуудта эдэни ашгалгалда оруулла.

12. Шэнэ ба боро газарнууды ашаглажа байһан районуудай холын пунктнуудта таряа болон бусад продуктууды зөөжэ ябадал хангахын тула таряа болон бусад продуктууды түмэр харгы хүрэтэр зөөжэ шоссейн ба нарын колеятай түмэр харгынууды эдэ районуудта бариха тухай дуралханууды нарын болзор соо зөжөөжэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ оруулахынь СССР-эй Госплание, Зам харилсаанай министрствы, Автомобильна транспортн ба шоссейн харгынуудай министрствы, Бэлдхэхэй министрствы бусад министрствонууд болон ведомствонууды хабаадуулан уялгаха.

13. Таряа болон хүдөө ажахын бусад продуктууды талалдгүйгөөр зөөжэ, хушалгатай подвижной составы ба флоты саг соонь бэлэн болгохо, хүдөө ажахын продуктууды саг болзортонь, гээлтэдэ оруулангуйгөөр зөөхын тула шухала бүхы хэмжээ-ябууланууды бөлүүлхэ ябадал хангахынь Зам харилсаанай министрствы, Далайн ба гол мурнын флотой министрствы уялгаха.

14. Бэлдхэхэй министрствы, СССР-эй Хүдөө ажахын министрствы, СССР-эй Совхозуудай министрствы, СССР-эй Эдэ хоолой товарнуудай промышленностин министрствы, СССР-эй Автомобильна транспортн ба шоссейн харгынуудай министрствын автоажынуудай, машинно-тракторна станцинуудай, колхозууд болон совхозуудай ашаанай сэхэ олон автомашинууд мүнөө хүрэтэр залгадагүй байна. Хүдөө ажахын продуктууды зөөлгэдэ колхозууд болон совхозуудай мори унае бэлдхэхэ тэрэнэлэн муугаар эмхидхэгдэнэ.

Хүдөө ажахын продуктууды зөөлгэдэ автомобильна транспортны, мори унае бэлдхэхэдэ гаргаһан сэхэ дутагдалнууды усадхаа, автомашинууды тон богони болзор соо заһабарилга дүүргэхэ ябадал хангаха, автопаркы шофёрнуудар хүсэд бүридүүлхэ, хуряалгын түрүүшын үдэрнүүдтэ эхилээд бүхы автотранспортны бүтээсэ эхэтэйгээр ашаглажа ябадал гуйлаха гэжэ Бэлдхэхэй министрствы, СССР-эй Хүдөө ажахын министрствы, СССР-эй Совхозуудай министрствы, СССР-эй Эдэ хоолой товарнуудай промышленностин министрствы, СССР-эй Автомобильна транспортн ба шоссейн харгынуудай министрствы, союзна республикануудай компартинуудай ЦК-нууды, партин крайкомууд болон обкомууды, республикануудай Министрнүүдэй Соведүүды, крайисполкомууд болон облисполкомууды КПСС-эй ЦК-гэй Пленум уялгаина. Шэнээр эмхидхэгдэнэ совхозуудта, шэнээр ашгалгаһан холын участогууд дээрэ ороһото культуранууды тарихан совхозууд болон колхозуудта таряа хуряалгын үедэ ороһо таряа сэхэ комбайнаа абаха, Союззаготтрансн ба совхозтрансн автоколлоннуудар бэлдхэхэй гүрэнэй пунктнуудта шэрэхэ ябадал хангаха, тинхэдэ тэдэ пунктнууд ороһо сээрлэхэ ба хатааха ёһотой.

15. Бэлдхэхэй гүрэнэй пунктнуудта таряа болон хүдөө ажахын бусад продуктууды саг соонь абаа-шахалдан колхозууд болон совхозуудта туһаламжа үзүүлхын тула хүдөө ажахын бусад продуктууды зөөлгэдэ арадай ажахын бусад һалбаринуудта автомашинууды хабаадуула шухала гэжэ тоолохо. Энэ асуудалаар шухала дуралханууды СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ 10 хоногтой болзорто хамтаай министрствонүүдтэй хамта оруулахынь СССР-эй Госпланда даалгаха.

16. 1953 ондо олон областнууд болон республикануудта, илангаяа Новгородско, Смоленскэ, Московско, Калужска, Ивановска, Калининска, Ярославска, Молотовско, Свердловско болон Челябинска областнуудта, Белорусска ССР-тэ хартааба бэлдхэхэ ба худалдажа абалга муугаар үнэргэгдэнэ байгаа гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй Пленум тэмдэглэнэ.

Центросоюз, СССР-эй Худалдаа наймаанай министрство хартааба бэлдхэхэ ба худалдан абаха, тингээд городууд болон промышленна центриүүдтэ абаашаха түсэбүүдэй дүүргэлтыс хангаагүй, овошь худалдан абалгы ехэ болгохын тула бин байһан арга боломжонууды ашгалгагүй, харин тинхэдэ бэлдхэхэй ба худалдан абалгын муугаар эмхидхэгдэнэ дээрэнэ олон колхозууд болон колхознигууд өөһэднөөгөө үлүү хартааба болон овошине худалдажа шадаагүй. 1953 ондо эдэ хэрэгтэйгээд коопераци шэнэ үрэ жэмсэ болон сухофруктууды бэлдхэхэ ба худалдан абалгы илангаяа хангалгагүйгөөр үйгэргөө. Мүн СССР-эй Эдэ хоолой товарнуудай промышленностин министрствын спиртн болон крахмал-паточна олон заводууд хартааба бэлдхэхэ түсэб дүүргэгүй.

Бэлдхэхэй министрствы, Центросоюзны, СССР-эй Эдэ хоолой товарнуудай промышленностин министрствы, СССР-эй Худалдаа наймаанай министрствы, областнууд, хизаарнууд болон республикануудай партина, советскэ, бэлдхэхэй органоуды нигэжэ уялгаха:

а) 1954 ондо хартааба, овошь, фруктууды, арбуз, дыни болон бусады бэлдхэхэ ба худалдажа абаха түсэбүүды заатагүй дүүргэхэ ябадал хангаха, эдэ продуктууды гээлтэ хоролтодо оруулхагүй, гутаахагүй;

б) хартааба болон овошь бэлдхэхэ ба худалдан абаха гүрэнэй түсэбэ республика, хизаар, область, район бүхэнэй саг болзор соонь дүүргэлгы хангаха хэмжээтэйгээр эдэ культурануудай ургасы хуряалгын түрүүшын үдэрнүүдтэ эхилээд хартааба, овошь тушаалгы эмхидхэхэ. Эртн овошь болон фруктууды бэлдхэхэ ба худалдан абалга сэхэ болгохо тушаа, тэдэни городууд болон промышленна центриүүдтэ саг соонь абаашаха тушаа хэмжээ абаха;

в) гүрэнэй түсэбөөр хартааба болон овошь абаха торгнууды, орснууды болон бусад организацинууды 1954 оной июлиин 10-һаа оройтуулангуйгөөр хүдөөгэй районуудта, колхозууд болон совхозуудта даалгажа, өөрынөөр транспортаар хартааба болон овошь зөөжэ, тэдэни үбэлдөө хадгалха даалгатбаринууды тэдэндэ тогтоохо;

г) бэлдхэхэй болон худалдан абалгын түсэбэ дүүргэлтэ тоолосон худалдаа наймаанай сөтбэ ба нитын эдэ хоолой предпритиинуудта город шадарай колхозууд болон совхозуудай овошь болон эртн хартааба тушаала ябадалы 1954 ондо шадарла хаа эхээр үргэдхэхэ, энөөнэй тула город шадарай колхозууд болон совхозууды магазинууд болон нитын эдэ хоолой предпритиинуудта саг соонь даалгаха, гүрэнэй бэлдхэхэй ба худалдан абалгын талаар тушаалдан овошине талалдгүйгөөр абаха ябадал хангаха;

д) хаа хаанагүй складуудта ба сельпогой лавканиуудта колхознигуудай ба бусад гражданинуудай ажахынуудта уялгата тушаалгын хартааба талалдгүйгөөр абаха ябадал хангаха. Хартааба абахын ба саг зуура хадгалгын тула хэрэгтэй гэр байра олоходон эд хэрэгтэйгээд коопераци ногагуудтахы советскэ органоуд туһаламжа үзүүлхэ зэргэтэй;

е) хартааба, овошь болон үрэ жэмсэ бэлдхэхэй организацинуудай тосгойше талаар, мүн шарайшые талаар зүбөөр абахын тула нарын шанга хиналта тогтоохо, тушаалан продукцияга түлөө тушаагдаһан саг болзор соогоо тоосоо хэхэ ябадал хангаха.

17. Техникэскэ базые бэлдхэхэдэ тохёолдохон гээлдэ усадхаа тушаа шухала хэмжээ абахынь, бэлдхэхэй үргэлжлөө эхилхэхэ урид шэнээр барилдажа байһан складууд, картофеле-овощехранилищинууд, перевалочна базанууд болон буйлуулгын предпритиинууды бариха дүүргэхэ ябадал хангахынь Центросоюзны, СССР-эй эдэ хоолой товарнуудай промышленностин министрствы, СССР-эй Худалдаа наймаанай министрствы, республикануудай Министрнүүдэй Соведүүды,

(Түгсэхэлынь 4-дэхэ нуюмта)

Хабарай тарилгын дүнгүүд тухай, тарилгада харууна хангалга тухай, ургаса хурялгада бэлэдхэл ба 1954 он соо хүдөө ажахын продуктууды бэлэдхэхэ түсэбэй дүүргэлтэ хангалга тухай

1954 оной июнийн 24-дэ КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй баталан абанан тогтоол

(Түгээхэл)

крайгүйсэдкомууды болон облгүйсэдкомууды уялгалха. Тушаан абалгын-бэлэдхэлэй болон даб-нагалга-ларалгын пунктнууды, спиртын, крах-мало-паточна, консервнэ болон хатааха за-водууды занабарилха, бэлэдхэхэ хүдэлмэринэ сентябрийн 1-нээ оройтуулангүйгөөр түгээхэхэ, хар-таабха, овоочы болоц үрэ жэмэс таһалдуулангүйгөөр абалгада амһарта болон бусад эмсэгэе бэлдэхэ. Тушаан абалгын-бэлэдхэлэй ба перевалочна пункт-нууды дүршэлтэй хүдэлмэрийгшэдөөр бүрдүүлэхэ.

18. Промышленности түгээхэй эдээр хангахын ба арадай хэрэгшлэлтэй товарнууды үйлдэбэрлэгэ ехэ болгохын тула техникческэ культуранууды бэлэдхэхэ хэрэгшэй тоц шухала удхашанартай байһанине мэдэрээд, хлопок, сахарна свёкло, лён-долгунец, улиа болон бусад техникческэ культуранууды бэл-эдхэхэ гүрэнэй түсэбэй тогтоогдохон болзор соонь дүүргэхэ ябадал хангахынь СССР-эй Элэс хоолой товарнуудай промышленностин министрствы, СССР-эй Ургэн хэрэгшлэлтэй товарнуудай промыш-ленности министрствы, Центросоюзны ба Бэл-эдхэлэй министрствы, союзна республикануудай компартинуудай ЦК-нууды, КПСС-эй крайкомууд болон обкомууды, республикануудай Министрцү-дэй Сөвөдүүдэ, крайгүйсэдкомууд болон облгүйсэд-комууды уялгалха.

19. Малажалай продуктууды бэлэдхэлгэ ба худ-далдан абалгыг эмхидхэлгэдэ гараан дутагдалну-уды усадхаха, 1954 ондо тогтоогдохон бэлэдхэлэй ба худалдан абалгын гүрэнэй түсэбүүдые сэг бол-зортонь дүүргэхэ тушаа хэмжээ абаха гэжэ Бэлэд-хэлэй министрствы, СССР-эй Маха ба нүхэй про-дуктуудай промышленностин министрствы, СССР-эй Хүдөө ажахын министрствы, СССР-эй Сохоозуудай министрствы, Центросоюзны, рес-публиканууд, хизаарнууд болон областнуудай пар-тияна, советскэ органууды уялгалха.

КПСС-эй ЦК-гэй Пленум болбол колхознигууд болон МТС-эй хүдэлмэриншэдэй ажалай журмые саашадан бэхжүүлэхэ, ажалай бүтэсэе дээш-лүүлэхэ ябадал туйлаха шухала байһанда бүхэ пар-тияна организацинуудай анхаралыг хандуулна, энэ хадаа тарилгыг жэжээтэй һайнаар харуулаха, мала-да хэрэгшэй үбнэ тэжээл хүсэд хүрэхөөр бэлэдхэхэ, ургаса хурялгыг богонихон болзор соо, гээлтэдэ оруулангүйгөөр үнэгэрэхэ, гүрэндэ тариа болон хү-дөө ажахын бусад продуктууды тушааха уялга-нуудаа болзориоһын урид дүүргэхэ, үрлэй болон бус-ад фондууды хүсэдөөр хааха, колхозуудай нин-

тын баялыгы арьбадхаха, энээнэй үндэһөөр бүхэ колхозуудта колхознигуудай ажалта үдэртэ һайн түлэрлэй үгэхэ арга боломжо олгохо байна.

Тарилгы арин һайнаар харуулахын түлөө, үбнэ тэжээл бэлэдхэлгы, ургаса хурялгыг богонихон болзор соо, гээлтэгүйгөөр үнэгэрэхын түлөө, техни-ческэ хүсэдөөр ашаглахын түлөө, ажалай ехэ бү-тээсын түлөө, хүдөө ажахын бүхэ продуктууды бэлэдхэхэ ба худалдажа абаха гүрэнэй түсэбүүды болзориоһын урид дүүргэхын түлөө хүдөөдэ олонин-тын социалистическэ мурьсөө эмхидхэхынь союзна республикануудай компартинуудай ЦК-нууды, пар-тийн крайкомууд, обкомууд болон райкомууды, колхозууд, МТС-үүд болон сохоозуудай партийна организацинууды КПСС-эй ЦК-гэй Пленум уял-гална. Хүдөөдэ политическэ хүдэлмэри абуулхадаа хүдөө ажахын эрид ехэ дэбжээтэ туйлаха зорилгы шийдэхын тула, колхозуудай нинтын ажахы саашадан бэхжүүлхын ба колхознигуудай мате-риальна байдалы ургуулхын тула хүдөө ажахын продуктууды бэлэдхэлгэ ба ургаса хурялгыг эр-хын шанартайгаар, сэг болзор соонь үнэгэрлгын удхашанары бүхэ колхознигуудта, МТС-үүд болон сохоозуудай хүдэлмэрийгшэдтэ ойлгуулаха хэрэгтэ гол анхарал хандуулагдаха ёһотой.

Ургаса хурялгын амжалтын шийдхэгдэжэ байһан газарта: полевой станууд дээрэ, тарьянажалай ба тракторна бригадануудта, тогууд дээрэ, орооло зөө-дэг транспортна бригадануудта, элеваторнууд болон бэлэдхэлэй пунктуудта бүхэ нинтэ-политическэ хү-дэлмэри абуулалдаха ёһотой. Партияна, советскэ, комсомольскэ, профсоюзна эдэбхитгэдэй, хүдөөгэй нителлигентини, колхозууд, МТС-үүд болон со-хоозуудай түрүүшүүлэй дундаа эрхим агитатор-нууд тэндэ эльбэгдэхэ ёһотой. Политическэ хүдэл-мэридэ хэблэл, радио, кино болон культурно-гэгээ-рэлэй эмхи зургаанууды, нинтэ-политическэ хү-дэлмэрини бүхэ формонууды хэрлэгжэ, хүдөө ажахын хүдэлмэридэ бүхэ колхознигууд болон ко-хознигануудай, МТС-үүдэй, сохоозуудай хүдэлмэри-шэдэй, хүдөөгэй бүхэ зоной эдэбхитгэйгээр хабаа-даха ябадал хангаха шухала.

Бүхэ колхознигууд болон колхозниганууд, МТС-үүд болон сохоозуудай эрэгшэй, эмэгшэй хүдэлмэри-шэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд ургаса хурялгыг ба хүдөө ажахын продуктуудай бэлэдхэлгы жэ-шээтэ һайнаар үнэгэрэхэ, тингэжэ хүдөө ажахы эрид ехэ дэбжээхэ талаар Коммунистическэ партияна, Советскэ правительствын табиган бүгэдэ-арадай тоц шухала зорилгы дүүргэхэ замдаа ураг-наа ехэ алхам хэжэ байха гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй Пленум батаар найдажа байна.

Гватемалы хамгаалхын түлөө! Профсоюзудай Бүхэдэлхэйн федерациин секретариатай мэдүүлгэ

ВЕНА, июнийн 27. (ТАСС). Профсоюзудай Бүхэдэлхэйн федерациин секретариат коммюнике то-лылоо, тэрээн соонь ингэжэ хэлэгдэ-нэ:

Профсоюзудай Бүхэдэлхэйн фе-дераци Гватемалын ажалшадай Бү-хэдэлхэйн федерацинаа (ВКТГ) ба Гватемалын таряашадай Союз-наа нимэ телеграмма абаба:

«Хойто Америкын нүлөө ехэтэ бүлэг ноуруудай эльбэгшэн ба Гон-дурасай аэродромууд дээрэ базатай болоһон булимтарагшадай самолё-дууд амгалан хүн зоние гэмтэ муухайгаар бомбодожо, буудажа үргэлжэлһөөр. Сүмэнүүд, хургуули-нууд ба гэр байранууд һандаргадан-на. Демократическа хүсүнүүд ба правительствина сэрэгүүд харин булимтарагшадта эсэргүү патриоти-ческа тэмээл хамтадаа абуулна. Нэг-дэмээл Нанануудай Организациин Аюулгүйн Сөвөдэй эрид хэмжээнүү-дэ дары абахынь эрхэ гэжэ таа-налды урлалнабди.»

Профсоюзудай Бүхэдэлхэйн фе-дераци Гватемалында довтолһон хүл-һэншээгэй зүгһөө тос ороной хүн зонидо эсэргүү хэгдэһэн гэмтэ хэрэ-гүүды эгээн эрид шангаар буруу-шанаабди. «Юнайтед Фрут компа-ни» гэжэ американскэ трестдэ алба хэлэг хэрэгшэй дарлагшадтай гартэ засаг түршн ороһон Гондурасай ба Никарагуагай аэродромууд дээрэ байратай самолёдуудар бомбодо-ло хөдөө Гватемалата хэгдэһэн эб-сэгтэ довтолгодо США-гэй монопо-листуудай элээр хамааралгын шэ-нэ гэршэ мүн.

Гватемалын амгалан хүн зоние ээрин муухайгаар алалгада ээс табихын тула протестын голос улам шангадхаха, Гватемалын хүдэлмэриншэй ангида ба арадта эсэргүү гадаадын интервенцине, Ла-тиниска Америкын арашуудта ехэ аюул нэгэн доро болоһон интервен-цине зогсоохын тула шухала хэм-жээнүүды Аюулгүйн Сөвөдэй дары абахынь тула өөлздынгөө һунгадан түлөөлгөшэдһөө, правительст-вуунадаа, Нэгдэмээл Нанануудай Организацинаа эрхэ гэжэ проф-союзна бүхэ организацинууды ба бүхэ ажалшады ВФП урлална.

Азинн эб найрамдал хүсэгшэ бүхы арадуудай нэгэдэлы бэхижүүлхэ

ДЕЛИ, июнийн 27. (ТАСС). Ию-нийн 26-да Индин премьер-министр Неру КНР-эй Гүрэнэй захиргаанай Сөвөдэй премьер Чжоу Эн-лайн хүндэлгэдэ банкет хэбэ, тэрээн дээрэ Неру Чжоу Эн-лай хоёр үгэ хэ-лэб гэжэ индийскэ информацион-но бюро дамжуулна.

Неру ингэжэ хэлэбэ: «Хүнүүд гээшэбди гэжэ, мүн хоюулан агууехэ үнэгэрһэн сагтай Индин болон Хитадай агууехэ на-нануудай түлөөлгөшэд гээшэбди гэ-жэ биднэр уулзажа байнабди.

Эдэ хоёр ороноудай бэе бээдэе яажа хандаха, дэлхэйн арадуудай эб найрамдал ба ажана байдалы хангалгада тэдэнэй хэды шэнээн ниг-та ханг харилсаатай байжа шадха ябадал һонирхолтой байна, манай хоёр ороноудта, мүн бүхы Азида, тэр-рэнһээ байтагай бүхы дэлхэйдэ ехэ удхашанартай юм.

Манай хоёр ороноуд манай хүсэл-тэй зохилдуулан өөрынгөө хуби заяа шийдхэхэ арга боломжо ба сүлөө һая туйлаха. Манай хоёр ороноуд хянгшэй хүнэй ажана байдалы өөрынгөө зорилго болгобо, урла са-гта угаа ехэ гасалан зоболон үзэһэн аад, мүнөө эрхим һайхан ерүүдэй найдабарлар ажалуужа байгаа олон миллион хүнэй ажабайдалы элэб аргануудаар һайжаруулхы эрмэл-зэнэ. Биднэр, мүн дэлхэйн ямар-шы ороной энэ эрүүдэй саг хадаа нэн түрүүн дайһаа зайсаха, эб найрамдал болон аюулгүй байдал хангаха ябадалһаа дулддына.

Тинмэ болохоороо, мүнөөдэр олон арадууд ба ороноуды зобоожэ байгаа дайнай, айн хүрдлгын ба эбүүрхэлэй аюулаа хайшан гээд зайсаха гээшэ мүнөө дэлхэйн үмэнэ байгаа гол проблемэ болоно.

Һаяхан Та гүрэнэй элитэ ехэ бусад ажал-ябуулагшадтай хамтадаа эб найрамдалай агууехэ проблемэ-нууды шийдхэлсэһэн байнат. Же-невэдэ танай хүсэлэгэ ба гүрэнэй бусад ажал-ябуулагшадтай хүсэлэгэ зарим амжалтатай байгаа гэжэ мэдэхэдэ биднэр байрлаабди. Со-бытинуудай энэ зол ехэтэ эрьелт-тэй дашаргалдуулан, биднэр Та-ниин ба Женевскэ зүблөөндэ хабаа-дан бусад хүнүүды амаршална-бди. Энэ хадаа Индо-Хитада дайн байлаанууды зогсоохо ябадалда хүргэхэ юм, бүхы ороноудта эб най-рамдал ба сүлөө хангаха шийдхэлгэ энэһэй һүүлээр туйлагдаха юм гэ-жэ би халуунаар найданаб. Арадые зобоошо дайнай ба агрессин үмэ-нэ айн хүрдэхэ ябадалһаа зайсаха, бусад ороноудай хамааралгагүйг-өөр, өөрынгөө дура хүсэлэй ёһоор өөрынгөө хуби заяа орон бүхэнэй сүлөөтэйгөөр шийдхэхэ шадхаха бай-далы хангаа һаа, биднэр манай үстэндэ һайн алба хэбэ, бумбэрсэг дэлхэй дээрэ удаан сагай эб най-рамдалай үндэһэ табижа байнабди.

Дэлхэйдэ зүрилдөөнүүд ба һа-нал бололой илганууд бии. Гэбшэе, нэгэдэлэй ба ургажа бай-гаа нигта жагсаалай мэдэрэл бии байна. Манай оролдоло хадаа нэгэ-дэлэй энэ ургажа байгаа мэдэрэл-дэ, мүн эдэ зүрилдөөнүүд ба илган-нууды тэмдэглэхын орондо мүнөө-дэр хүн түрэлтэһын зоригжуулжа байгаа нинтын идеалууды бээ-лүүлгэдэ шэглүүлэгдэхэ юм гэжэ би халуунаар этгэнэб.

Һаяхан Инди, Хитад хоёр зарим асуудалуудаар хэлсэ хэһэн бай-гаа, манай хоёр ороной хоорондо харилсаанууды шийдхэхэ мэдээжэ принципүүды энэ хэлсэһэнэй үндэһэ болгоһон байнабди. Орон бүхэнэй бээ даанхай байдалы ба терри-ториальна бүршн бүтэйн байлгыг мэд-рэхэ, хэн хэһэйнгээ дотоодын хэрэ-гүүдтэ хамаархагагүй, тэгшэ эрхэ ба хэн хэндэ ашагтай байла, эрэг-гээд амгалан ажалууха гээшэ эдэ принципүүд болоно.

ООН-эй секретариатай европейскэ отделеин дэргэдэжэ Гватемалын түлөөлгэтэ зургаанай мэдүүлгэ

ПАРИЖ, июнийн 26. (ТАСС). Франс Пресс агентствын дамжуула-най ёһоор, ООН-эй секретариатай европейскэ отделеини дэргэдэжэ Гватемалын түлөөлгэтэ зурган ха-даа июнийн 24-дэ Чикимала городой граждандска хун зон эрлнгээр бом-буудулаа гэжэ мэдээсэб. Гуалан, Сакапа городууд дээрэ бомбонууд тэршэлэн хаягдаа.

Дээрэмдэһын довтолго хэһын ту-лада интервенциудэй сэрэгүүд Гон-дурасай погранична районод, тус-гаарлабал, Санга-Роса ба Копаида байдаг аэродромууды, мүн «Юнайт-

Хуби заяан манай ороноудта ехэ юумэ даалгана. Тэдээр түүхын энэ агууехэ үедэ байдалан дээдэ эргэ-дэ байха юм гэжэ найданаб.

Танай хүсэлэгтэ ба гүрэнэй эли-тэ ехэ бусад ажал-ябуулагшадтай хүсэлэгтэ Женевэдэ амжалтатай байха юм гэжэ халуунаар найданаб, манай хоёр ороноуд эб найрамда-лай түлөө тэмсэхэ, хүн түрэлтэй түүхын үнэгэрһэн хоёр мянган жэлэ туршда хэһэдэлэ альяар тэлэн эб найрамдалы сахилгын ба хүн түрэлтэй прогрессэй хэрэгтэ хо-рондоо ханг харилсаатай, ханг ба-рисаатай ажалууха юм гэжэ тэрэн-лэн найданаб.»

ПЕККИН, июнийн 27. (ТАСС). Синьхуа агентствын дамжуулаһан ёһоор, үсэгэлдэр премьер-министр Джабахарла Неругэй хэһэн банке-дээрэ хэлэһэн үгэ соогоо, КР-эй Гүрэнэй захиргаанай Сөвөдэй премьер ба галаалын хэрэгүүдэй министр Чжоу Эн-лай ингэжэ хэлэ-бэ:

Хоёр мянган жэлэй турша дотор Хитадай ба Индин хоорондо зан-шал болоһон ханг барисан байла-юм. Тэгшэ эрхэтэй, хэн хэндэ ашаг-тай байлгын, хэн хэһэйнгээ терри-ториальна бүршн бүтэйн байлгы ба бээ даанхай байдалы хүндэлгэ-һын үндэһөөр Индикескэ Республи-кын ба Хитадай Арадай Республи-кын хоорондо дипломатическа хар-илсаа тогтооһоной ашаар, һүүлэй жэлүүдтэ энэ ханг барисан шэ-цээр хүргэбэ.

Хитадай правительство ба арад-индийскэ правительствотай болой арадтай ханг барисаатай байха тоо-далы ехэ удхашанартай гэжэ тоо-лоно. Манай хоёр ороноудай хоор-ондох харилсаанууд үдэр бүри улам бэхжэжэ, культурина болон экономика хоолоонууд үргэн боло-доо байна. Тусгаарлабал, Хитадай Тибетскэ районод ба Индин хоор-ондох худалдаа наймаан ба хоёр-оноуд тухай энэ оной апрельдэ Хитадай болон Индин хоорондо баталалдан хэлсэһэн индикескэ хитадай ханг барисаа саашадан бэхжүүлэхэһэн гална, хэн хэһэйнгээ терри-ториальна бүршн бүтэйн байл-гы ба бээ даанхай байдалы хүн-дэлхэ, хэн хэһэйнгээ дотоодын хэр-эгүүдтэ хамаархагагүй ба довтолго-гүй, тэгшэ эрхэтэй, хэн хэндэ ашаг-тай байха, манай хоёр ороной эрэг-гээд хоорондоо амгалан ажалууха гээһэн принципүүды харуулан аба-дал тэрэнлэн болобо, тини ороноуд-тай хоорондох проблемэнууды шийдхэлсэһэн аргаар шийдхэхэ гайхам-шагта жэшэ харуулаб.

Инди Хитад хоёр эб найрамдал-да дуратай ороноуд мүн. Эб най-рамдалай хэрэгтэ үнэн сэхэ байла Инди нингн хүршэтэй байһанда Хитад арад золтой байна. Инди Кореидэ эблэрэлтэ бөөлүүлжэ талаар оролдолодо үнэтэ нэмэри хэбэ. Ин-до-Хитадтай дай зогсоохын түлөө тэмсэлгы һайнаһанаа Инди саг-үрлэгжэ харуулаб, Индо-Хитада эб найрамдалы нэгэрхэ зорилгоор Женевскэ зүблөөн дээрэ хэгдэһэн оролдогыг сусалтагүйгөөр дэмжэ-бэ.

Азинн бүхы арадууд эб найрам-далы хүсэһэн. Азида эб найрамда-да тохсолдоһон аюул хадаа галаа-дын зүгһөө энэ үндэһэтэй байна. Гэбшэе, мүнөөдэрэй Ази үсэгэлдэр байһан Ази бэшэ юм. Азинн хуби заяа өөрынгөө дураар гадаадын хүсүнүүдэй шийдхэхэ шадха бай-һан сэг бүрн мүйн үнэгэрэ. Азинн эб найрамдал хүсэгшэ бүхы ороноуд-тай арадуудай нэгэдэл дай үүдхэ-шэдэй түсэбүүды бэлдэхэ юм гэжэ этгэнэбди. Азида эб найрамдал са-хиха һайн һайхан зорилго бөөлүүл-хын тула Хитад Инди хоёр бээ бээтээс улам нигта ханг харилсаа-тай байха юм гэжэ найданаб.

Торидо культурна хүдэлмэри муугаар табигданхай

Хүдөө ажахы эрид хүгжөөхэ тухай парти, правительствын шийд-хэбэринүүды бээлүүлхын тү-лөө манай республикын бүхы ажал-шадтай тэмсэжэ байһан энэ үедэ аймагуудтай культурын таһагуудай амар ехэ үүргэ дүүргэхэ байһанинь элээт. Харин Торини аймсовөдэй гүйсэдкомой культурын таһаг (дааг-шань нүхэр П. С. Григорьев) энэ үүргээ хүсэд ойлгоогүй, муугаар хүдэлмэрийгэ байһан зандаа гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Аймаг соо үйлдэбэрини түрүү-шүүд болон элдэб мэргэжэлтэд олон юм. Торини аймагай эрхэ байдалда уялагдадаг сабишалангай ба бүри-нөө 25—30 центнер ургаса абажа болохо юм гэжэ аймагай эрхим лу-говодууд нүхэд Норбо Ринчпов, Александр Саликов болон бусад үни-хада бодото хэрэг дээрш гэршэ-лэн харуулаһан байгаа. Бургалтайн МТС-эй механизаторнууд жэл бүри түсэбөөр хараалагданан ургаса ху-ржача абана. Эдэнэр мүнөө жэл Москвада болохо хүдөө ажахын вы-ставкада хабадалсаха эрхэ олоо. Олон тоото малшад, хонинод, үхэр-шэд болон гахайшад жэллээ жэл-дэ малай ашаг шэмсэ дээшлүүлжэ, эрхим ажалай үльгэр жэшээ харуу-ла.

Аймаг соо нимэ олон ажалай но-ваторнуудай бни байбашы, эдэ но-ваторнуудай ажалай түрүү дүй дүр-шэл тон багаар дэлгэрүүлэгдэнэ. Ажалай түрүүшүүлэй дүй дүршэл-ы согсолжо, ханын газетэнүүд болон аймагай газетэдэ статьянууды бэ-шэхэ, диаграмманууд, фотомота-

жууды зуража, тэдэнэй арга мето-ды харуулхын түлөө культу-рын таһагай хүдэлмэрийлгшэд орол-долго гарганагүй.

Аймагай центрын Культурын бай-нан (директорынь нүхэр Браун) өөрынгөө ёһотой үүргы хүсэд дүүр-гэнгүй. Энэ байһан ажалшадта ки-нокартинууды харуулаһана, мүн амаралтын үдэр танца эмхидхэхэ бэшэ олодо юушы хэнгүй. Хүдөө-гэй клубууд болон уншалгын бай-шанууд мүн лэ инмэрхүү байдал-тай байһаар. Доодо-Бургалтай тос-коной клуб түхэрөөн жэл соо суур-гатай байдаг. Харин клубые зан-абарилгада колхозой правлени ехэ анхарал хандуулна. Жэшэнь энэ жэлэй март нарада клубай пол, по-тологын шэрлэгдэ. 70 скамейкэ, мүн бусад хэрэгсэнууд захинса. Тэрэншэлэн Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо 300 хүнэй һууринтай хоёр-дон клубынь баригдажа байна. Гэ-хэ зуура, культурын таһагай хүдэл-мэрийлгшэд хүдөө ногагуудаар юун болжо байһынь мэдэнгүй, хүдөөгэй клубуудай хүдэлмэринэ һайжаруулаха гэжэ оролдоногүй.

Аймагай сомоной Сөвөдүүдтэ олон номуудтай хүдөөгэй библиотекэнүүд бии юм. Эдэ библиотекэнүүдтэ тон усөөн колхознигууд ном абажа ушана. Библиотекэнүүд заримдаа эмхи гуримгүй гү, али оройдоо хаал-гатай байдаг юм. Жэшэнь, Алца-гай, Дээдэ-Бургалтайн, Нарнай сомоной Сөвөдүүдэй хүдөөгэй би-блиотекэнүүд малай фермэнүүд бо-

лон гүүртэнүүдээр нүүдэл библи-отекэнүүды эмхидхэхын орондо саг үргэлжэ суургалатай байдаг.

Кино хадаа ажалшады хүмүү-жүүлгын шухала эзбэсүүдэй нэгэн юм. Гэбшэе, энэ хэрэгтэ зохиох ан-харал хандуулагдангүй. Зарим кол-хозуудта кино 2—3 нара боложо нэгэ абаашагтана. Подколочин, Но-мто гэжэ тосхонуудта бүхэл жэлэй-шые турша соо абаашагдадаггүй байха юм. Киномеханикууд зарим-манинь хүдөө ногагуудта оноходоо хотгуугаар кино гаргадаг. Жэшээ-лдэ, киномеханик нүхэр Яковлев Молотовой нэрэмжэтэ колхозой клубта киногоо хотгуугаар харуула-ха зуураа хэрүүл шууга гаргалан байна. Тохойн ГЭС-эй барилгашал-та 3 дахин кино асаргадал, гурба дахин харуулагдаагүй. Юуб гэхэдэ, киномеханикуудынь картингаа харуулаһана урид архидажа унаһан байгаа.

Аймгүйсэдкомой культурын таһа-гы даагша нүхэр Григорьев муу хүдэлмэрингөө түлөө аймгүйсэдко-мой заседани дээрэ 4 нарын саад-тэ шүүмжэлэгдэһэн байгаа. Тэрэ гэгшэһээ хойшо үнхэр Григорьев хүдэлмэрьэ заһыһайжаруулаагүй. Тэрэншээ байтагай нүхэр Григорьев олоһонитэтэй холбоо барисагаа та-һалһан, дүй дүршэл багатай байба-ны нүхэдэһингөө зүб ажалгалтану-уды тоохобо болиһон байна.

Аймагайнаа ажалшадтай культу-ра эрлгы һайнаар хангахын түлөө аймгүйсэдком эрхлэхэ хэмжээ абаха ээргэтэй.

Т. Меншиков.

Харюусалгагүй библиотекарь

Ленинградскэ библиотечнэ техни-кум дүүргэлэй залуу комсомолка К. С. Горячева үнэгэршэ жэлэй сентябрь нарада Курумканай аймаг-та эльбэгдэһэн юм. Аймагай культу-рын таһагайхид нимэ мэргэжэлтэ хүдэлмэри дээршээ нүхэр Горяче-вагай ерлэндэ ехэтэ баярлажа, тэрэһини тэрэ дары гэр байраар, түлээ түлшөөр хангад, аймагай библиотечны даагшаар томилһон байгаа. «Горхо хараагүй аад лэ, гу-талаа бү тайла» гэһэн арадай аман үгэ бии. Тэрээн шэнги культу-рын таһагайхид дэмэ баярлаһан байгаа бшуу. Юуб гэхэдэ, нүхэр

Горячевагай ажалдажа эхлэһэн үдэрһөөн хойшо библиотекэ соо ху-билалта болоогүй. Номуудай таһа-соонь хэлэхын аргагүй муухай бай-даг. Бни байһан ном, журнал болон газетэнүүдын шорой тоһондоо да-рагдашанхай. Тэндэнь номой витри-ны, выставкэ, плакат, лозунг, фото-монтаж үгы байһанаа гадна, унша-ха номуудай списогшые үгы юм. Ун-шалгын таһаг соо нэгэшые газетэ, журнал, шатар, даам тэхэ мэтэ үгы байна.

1952 онһоо хойшо уншагшад нэ-гэшые конференци эндэ болоогүй. Нүхэр Горячева уншагшадтай эрл-

тэһүүдтэ хойрог ноһоор хандаха зуураа, хүдэлмэридхи дутагдалну-удаа усадхаха тухай дуралдах ду-лахадаа ехээр сүхалдадаг юм.

Нүхэр Горячева аймгүйсэдкомой культурын таһагай дэргэдэхи ком-сомольскэ эхнин организациин секретар-рлар һунгаданан байгаа. Гэхэ зуура, нүхэр Горячева январь на-раа хойшо нэгэшые комсомольскэ суглаа үнэгэрөөгүй.

Курумканай аймгүйсэдкомой культурын таһаг, ВЛКСМ-эй айком библиотечкын хүдэлмэринэ эрид һай-жаруулхын түдөө зохиох хэмжээ абаха ээргэтэй. Д. Бадмаев.

«ПРОРЕСС» кинотеатра — «Наруши-тели спокойствия» (12 ч.), «Лыжи са-наши» (14 ч.), «15 ч. 30 м.», «17 ч.», «18 ч. 30 м.», «20 ч.», «21 ч. 30 м.», «ХРОНИКА» кинотеатра — «Операция

«Б» (11 ч. 30 м., 13 ч. 30 м., 17 ч. 20 ч. 30 м.). «Наши чемпионы» (15 ч. 30 м., 19 ч.). «Песнь о любви» (22 ч. 30 м.).

Редактор Б. П. ЦЫЖИПОВ.